

Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej

**Kierunki działań Rządu
wobec małych i średnich przedsiębiorstw
od 2003 do 2006 roku**

dokument przyjęty przez Radę Ministrów
na posiedzeniu w dniu 4 lutego 2003 roku

Warszawa, luty 2003 roku

Spis treści

1. Wprowadzenie.....	3
2. Cele polityki oraz kierunki działań wobec małych i średnich przedsiębiorstw.....	8
3. Sposób realizacji horyzontalnej polityki wobec małych i średnich przedsiębiorstw.....	11
3.1. Wspieranie przedsięwzięć rozwojowych małych i średnich przedsiębiorstw	11
3.2. Poprawa otoczenia prawnego i administracyjnego małych i średnich przedsiębiorstw oraz rozwój postaw przedsiębiorczych w społeczeństwie	13
3.3. Rozwój otoczenia instytucjonalnego małych i średnich przedsiębiorstw.....	15
3.4. Wspieranie integracji firm i działalności na forum międzynarodowym.....	19
4. Koordynowanie i monitorowanie realizacji zadań.....	22
5. Źródła finansowania.....	22
Załącznik nr 1 – Sytuacja sektora małych i średnich przedsiębiorstw	24
Załącznik nr 2 - Dotychczasowe działania Rządu wobec małych i średnich przedsiębiorstw.....	29
Załącznik nr 3 – Polityka Unii Europejskiej wobec małych i średnich przedsiębiorstw....	43
Załącznik nr 4 - Wspieranie rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw w ramach polityki regionalnej.....	46
Załącznik nr 5 – Szacunek kosztów realizacji zadań zapisanych w „Kierunkach działań Rządu wobec małych i średnich przedsiębiorstw od 2003 do 2006 roku”.....	48

1. Wprowadzenie

Efektom transformacji gospodarczej w latach 90-tych był bardzo dynamiczny rozwój przedsiębiorczości społeczeństwa, mający swoje odbicie w powstaniu tysięcy małych firm prywatnych. Firmy te tworzyły nowe miejsca pracy, przejmując pracowników odchodzących z restrukturyzowanych przedsiębiorstw państwowych.

Aktualnie małe i średnie przedsiębiorstwa (MSP)¹ stanowią ponad 99,8% ogólnej liczby przedsiębiorstw i pełnią ważną rolę w gospodarce, wpływając na tak istotne kwestie jak: wzrost gospodarczy, konkurencyjność, zmiany struktury gospodarczej i wielkość bezrobocia. W latach 1995-2000 właśnie w małych i średnich firmach powstało około miliona nowych

---

¹ Zgodnie z definicją zawartą w art. 54 i 55 ustawy z dnia 19 listopada 1999 r. Prawo działalności gospodarczej (Dz. U. nr 101, poz. 1178 z późn. zmianami)

- Za **małego przedsiębiorcę** uważa się przedsiębiorcę, który w poprzednim roku obrotowym:

- 1) zatrudniał średniorocznie mniej niż 50 pracowników oraz
- 2) osiągnął przychód netto ze sprzedaży towarów, wyrobów i usług oraz operacji finansowych nie przekraczający równowartości w złotych 7 mln EUR lub suma aktywów jego bilansu sporządzonego na koniec poprzedniego roku obrotowego nie przekroczyła równowartości w złotych 5 mln EUR.

Nie uważa się jednak za małego, przedsiębiorcy, w którym przedsiębiorcy inni niż mali, posiadają:

- 1) więcej niż 25% wkładów, udziałów lub akcji,
- 2) prawa do ponad 25% udziału w zysku,
- 3) więcej niż 25% głosów w zgromadzeniu wspólników (akcjonariuszy).

- Za **średniego przedsiębiorcę** uważa się przedsiębiorcę, nie będącego małym przedsiębiorcą, który w poprzednim roku obrotowym:

- 1) zatrudniał średniorocznie mniej niż 250 pracowników oraz
- 2) osiągnął przychód netto ze sprzedaży towarów, wyrobów i usług oraz operacji finansowych nie przekraczający równowartości w złotych 40 mln EUR lub suma aktywów jego bilansu sporządzonego na koniec poprzedniego roku obrotowego nie przekroczyła równowartości w złotych 27 mln EUR.

Nie uważa się jednak za średniego, przedsiębiorcy, w którym przedsiębiorcy inni niż mali i średni, posiadają:

- 1) więcej niż 25% wkładów, udziałów lub akcji,
- 2) prawa do ponad 25% udziału w zysku,
- 3) więcej niż 25% głosów w zgromadzeniu wspólników (akcjonariuszy).

W przypadku przedsiębiorcy działającego krócej niż rok, jego przewidywany roczny przychód netto ze sprzedaży towarów, wyrobów i usług oraz operacji finansowych, a także przewidywane średnioroczne zatrudnienie oszacowuje się na podstawie danych za ostatni okres, udokumentowany przez przedsiębiorcę.

Zgodnie z art. 53 ustawy państwo stwarza, z poszanowaniem zasad równości i konkurencji, korzystne warunki dla funkcjonowania i rozwoju małych i średnich przedsiębiorców, w szczególności poprzez:

- 1) inicjowanie zmian stanu prawnego sprzyjających rozwojowi małych i średnich przedsiębiorców, w tym dotyczących dostępu do środków finansowych pochodzących z kredytów i pożyczek oraz poręczeń kredytowych,
- 2) wspieranie instytucji umożliwiających finansowanie działalności gospodarczej na dogodnych warunkach,
- 3) wyrównywanie warunków wykonywania działalności gospodarczej ze względu na obciążenia publicznoprawne,
- 4) ułatwianie dostępu do informacji, szkoleń oraz doradztwa,
- 5) wspieranie instytucji i organizacji lokalnych oraz regionalnych działających na rzecz małych i średnich przedsiębiorców,
- 6) promowanie współpracy małych i średnich przedsiębiorców z innymi przedsiębiorcami polskimi i zagranicznymi, ze szczególnym uwzględnieniem przedsiębiorczości lokalnej.

miejsce pracy, a udział w zatrudnieniu osiągnął w 2000 r. 66,4% ogółu pracujących. Systematycznie rósł też udział MSP w wytwarzaniu PKB osiągając w 2000 r. 49,4%².

Sektor małych i średnich przedsiębiorstw stanowi podporę europejskiej gospodarki i jest głównym źródłem miejsc pracy. W zainicjowanej w Lizbonie strategii unowocześniania oraz reform europejskiej gospodarki główne miejsce zajęła kwestia zwiększania dynamiki przedsiębiorczości w Europie.

Rząd polski także docenia znaczenie tego sektora.

Po raz pierwszy jednolity program polityki wobec małych i średnich przedsiębiorstw został przyjęty przez Rząd w 1995 roku i obejmował lata 1995-1997.

Realizacja programu przyjętego w 1995 r. wpłynęła na poprawę warunków funkcjonowania sektora małych i średnich przedsiębiorstw oraz potwierdziła konieczność realizacji i kontynuacji tego typu wsparcia.

Dlatego też opracowany został kolejny program polityki Rządu wobec małych i średnich przedsiębiorstw nazwany „*Kierunki działań Rządu wobec małych i średnich przedsiębiorstw do 2002 roku*”, który został przyjęty przez Radę Ministrów na posiedzeniu w dniu 11 maja 1999 roku.

Działania dla pobudzenia i ułatwienia działalności gospodarczej, podejmowane na podstawie wymienionego programu, polegające na zapewnieniu przedsiębiorcom pomocy doradczo-szkoleniowej związanej z prowadzoną działalnością gospodarczą, ułatwieniu dostępu do zewnętrznych źródeł finansowania, wspieraniu rozwoju eksportu, promowaniu jakości cieszą się dużym zainteresowaniem przedsiębiorców i mają znaczny wpływ na sytuację firm, które z nich skorzystały. Wskazują również na potrzebę obejmowania wsparciem coraz szerszego kręgu przedsiębiorców.

W 2002 r. zostały podjęte przez rząd kolejne inicjatywy wspierające przedsiębiorczość.

W celu poprawy otoczenia prawnego oraz ułatwienia przedsiębiorcom podejmowania i prowadzenia działalności gospodarczej w styczniu 2002 r. został przyjęty przez Radę Ministrów dokument pt. Założenia do pakietu „Przede wszystkim przedsiębiorczość” stanowiący jeden z podstawowych elementów strategii gospodarczej „Przedsiębiorczość – Rozwój – Praca”.

Następna inicjatywa rządowa podjęta w lipcu 2002 r. to "Plan działań antykryzysowych w sferze ochrony rynku i miejsc pracy". Plan ten określa kierunkowo zestaw kilkunastu przedsięwzięć legislacyjnych i organizacyjnych, które dotyczą m.in. restrukturyzacji zobowiązań publicznych przedsiębiorstw, wprowadzenia kredytu podatkowego dla nowotworzonych małych przedsiębiorstw uruchamiających nowe miejsca pracy, usprawnienie reguł postępowania upadłościowego, wzmocnienia systemu poręczeń i gwarancji dla małych i średnich przedsiębiorstw oraz funduszy pożyczkowych dla małych przedsiębiorstw.

Efektem przyjętej strategii gospodarczej i planu działań antykryzysowych jest m.in. przygotowanie rządowego programu rozbudowy systemu funduszy pożyczkowych i poręczeniowych dla małych i średnich przedsiębiorstw w latach 2002-2006 nazwanego "Kapitał dla przedsiębiorczych", który został przyjęty przez Radę Ministrów na posiedzeniu

---

² Szczegółowe informacje na temat sytuacji małych i średnich przedsiębiorstw zostały zaprezentowane w załączniku nr 1.

w dniu 13 sierpnia 2002 r. Program ten ma na celu ułatwienie przedsiębiorcom dostępu do zewnętrznych źródeł finansowania prowadzonej działalności.³

Polityka rządu wobec małych i średnich przedsiębiorstw, realizowana w okresie do 2006 roku, połączy nowe inicjatywy realizowane w roku 2002 oraz najlepsze doświadczenia z poprzednich programów, które zostaną uzupełnione o instrumenty niezbędne w obecnej sytuacji małych i średnich przedsiębiorstw.

Polityka będzie opierała się na następujących założeniach:

- działania określone w programie będą miały charakter horyzontalny, co oznacza, że będą adresowane do wszystkich małych i średnich przedsiębiorców niezależnie od miejsca prowadzenia działalności gospodarczej, formy prawnej czy też rodzaju prowadzonej działalności,
- podejmowane działania będą zmierzały do wyrównywania szans i popularyzacji przedsiębiorczości, w szczególności wśród młodzieży, absolwentów, osób bezrobotnych, kobiet, osób niepełnoprawnych.
- pomoc otrzymają również instytucje otoczenia biznesu, ale tylko te, które spełnią określone standardy i będą miały wsparcie społeczności lokalnych,
- działania będą finansowane z budżetu państwa, środków pomocowych dostępnych w ramach programu Phare, Funduszy Strukturalnych, które staną się dostępne z chwilą przystąpienia Polski do Unii Europejskiej oraz międzynarodowych kredytów bankowych, a także środków prywatnych przedsiębiorców,
- pomoc dla pojedynczego przedsiębiorcy nie przekroczy kwoty 100 tys. EUR w ciągu trzech kolejnych lat, niezależnie od formy pomocy oraz jej przeznaczenia,
- działania będą realizowane z uwzględnieniem kierunków określonych w Europejskiej Karcie Małych Przedsiębiorstw, przyjętej przez Polskę w kwietniu 2002 r.⁴
- niezależnie od działań horyzontalnych adresowanych do małych i średnich przedsiębiorców i podejmowanych w ramach realizacji tego dokumentu, realizowane będą również przedsięwzięcia o wymiarze regionalnym, a skala i wybór oferowanych instrumentów zależą będzie od struktury społeczno-gospodarczej poszczególnych województw oraz prowadzonej przez nie polityki rozwojowej⁵.

Podstawą dla przygotowania polityki wobec MSP były następujące dokumenty rządowe:

- wstępna wersja *Narodowego Planu Rozwoju*
- *Zwiększanie innowacyjności gospodarki w Polsce do 2006 roku*
- *e-Polska. Plan działań na rzecz rozwoju społeczeństwa informacyjnego w Polsce na lata 2001-2006*
- *Narodowa strategia wzrostu zatrudnienia i rozwoju zasobów ludzkich 2000 – 2006*

---

³ Szczegółowe informacje na temat dotychczasowych działań podejmowanych przez rząd na rzecz wspierania przedsiębiorstw zostały zamieszczone w załączniku nr 2.

⁴ Szczegółowe informacje na temat polityki UE wobec małych i średnich przedsiębiorstw zostały przedstawione w załączniku nr 3.

⁵ Szczegółowe informacje na temat wspierania rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw w ramach polityki regionalnej zostały przedstawione w załączniku nr 4.

- *Strategia gospodarcza „Przedsiębiorczość – Rozwój – Praca”*
- *„Plan działań anty kryzysowych w sferze ochrony rynku i miejsc pracy”.*

Mali i średni przedsiębiorcy mogą również korzystać z instrumentów oferowanych w ramach innych programów rządowych m.in.:

- *Strategia rozwoju turystyki w latach 2001-2006*
- *Strategia dla przemysłu lekkiego na lata 2000-2005*
- *Strategia dla przemysłu elektronicznego do 2010 roku*
- *Strategia dla przemysłu chemicznego w Polsce do 2010 roku*
- *Strategia dla przemysłu farmaceutycznego do 2005 roku.*

Także inne dokumenty rządowe będą miały wpływ na warunki funkcjonowania przedsiębiorstw, w szczególności te, które dotyczą usprawnienia administracji państwowej, ograniczenia korupcji i przewlekłości postępowań administracyjnych czy też walki z szarą strefą m.in.:

- *Strategia antykorupcyjna.*

W okresie realizacji programu polityki rządu wobec małych i średnich przedsiębiorstw nastąpi przystąpienie Polski do Unii Europejskiej. Dla przedsiębiorców oznaczać to będzie likwidację barier i ograniczeń w stosunkach handlowych z innymi członkami Wspólnoty, swobodny przepływ towarów, usług, siły roboczej oraz kapitału zarówno wewnątrz, jak i poza naszym krajem. Rozszerzenie rynku europejskiego będzie stanowiło dla polskich małych i średnich przedsiębiorców bez wątpienia wyzwanie, stwarzające ogromną szansę rozwoju. Jednocześnie polscy przedsiębiorcy będą musieli stawić czoła wzmożonej presji konkurencyjnej.

O ile podstawowe wskaźniki ilościowe charakteryzujące małe i średnie przedsiębiorstwa są podobne do unijnych, to jednak polskie przedsiębiorstwa są słabsze kadrowo, kapitałowo i technologicznie. Dlatego skuteczna pomoc dla tego sektora wymaga, aby oprócz instrumentów polityki makroekonomicznej stosować instrumenty specyficzne, skierowane jedynie do firm tego sektora, służące:

- poprawie zarządzania firmą i lepszemu wykorzystaniu posiadanych zasobów ludzkich i kapitałowych,
- włączeniu się we współpracę międzynarodową i nawiązywaniu kontaktów z kontrahentami zagranicznymi,
- nawiązywaniu kontaktów kooperacyjnych z dużymi firmami,
- rozwojowi organizacyjnemu, technicznemu i technologicznemu poprzez inwestycje,
- zachęcaniu przedsiębiorców do organizowania się w grupy producenckie, dystrybucyjne oraz tworzeniu systemu kooperacji i podwykonawstwa,
- rozwojowi sieci handlowych i franchisingowych,
- poprawie konkurencyjności poprzez wdrażanie nowych technologii oraz rozwój zasobów ludzkich.

Potrzeba wyzwolenia aktywności i przedsiębiorczości wynika również z coraz trudniejszej sytuacji na rynku pracy i narastającego w ostatnim okresie bezrobocia, powodującego marginalizację znacznej części społeczeństwa.

Z tych powodów, celem działań wspierających małych i średnich przedsiębiorców, podejmowanych przez Rząd Polski, będzie pobudzenie ich aktywności gospodarczej zapewniającej wzrost zatrudnienia, podniesienie ich konkurencyjności i zdolności do funkcjonowania na Jednolitym Rynku Europejskim.

Horyzontalna polityka rządu wobec małych i średnich przedsiębiorstw będzie realizowana przy pomocy instrumentów prawnych, organizacyjnych, informacyjno-szkoleniowych i finansowych w następujących obszarach:

- wspieranie przedsięwzięć służących rozwojowi przedsiębiorstw,
- poprawa otoczenia prawnego i administracyjnego MSP oraz rozwój postaw przedsiębiorczych w społeczeństwie,
- rozwój otoczenia instytucjonalnego MSP,
- wspieranie integracji firm i działalności na forum międzynarodowym.

Priorytetowo traktowane będą podejmowane przez przedsiębiorców przedsięwzięcia sprzyjające realizacji zasad trwałego, zrównoważonego rozwoju oraz związanym z tym zmianom modelu zarówno produkcji, jak i turystyki, usług i handlu.

Beneficjentami podejmowanych działań będą przede wszystkim mali i średni przedsiębiorcy.

Wsparcie otrzymają także instytucje otoczenia biznesu, aby jak najlepiej odpowiadać na potrzeby przedsiębiorców, m.in. Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, ośrodki Krajowego Systemu Usług, w szczególności te, które pełnią rolę Punktów Konsultacyjno-Doradczych, Regionalne Instytucje Finansujące, ośrodki Krajowego Systemu Innowacji, Centra Euro-Info, fundusze poręczeń kredytowych i fundusze pożyczkowe.

Przedsiębiorcy i instytucje otoczenia biznesu otrzymają zarówno pomoc doradczo-szkoleniową, jak również wsparcie finansowe.

Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej prowadzić będzie koordynację i monitoring wszystkich działań podejmowanych na rzecz małych i średnich przedsiębiorstw w ramach realizacji tej polityki, natomiast rolę jednostki wdrażającej pełnić będzie Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości.

W 2003 roku na realizację zadań zapisanych w tym dokumencie zostaną przeznaczone środki budżetowe oraz środki programu Phare.

Po przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej w realizację zadań zostaną zaangażowane środki Funduszy Strukturalnych.

Przygotowywane obecnie sektorowe programy operacyjne, w szczególności SPO Wzrost Konkurencyjności Gospodarki oraz SPO Rozwój Zasobów Ludzkich, określą wielkość środków przeznaczonych w latach 2004-2006 na realizację działań wynikających z polityki wobec małych i średnich przedsiębiorstw, zawierać będą również spodziewane rezultaty podejmowanych działań oraz proponowane schematy interwencji.

2. Cele i kierunki polityki wobec małych i średnich przedsiębiorstw

Celem polityki Rządu wobec małych i średnich przedsiębiorstw do 2006 roku jest:

Pobudzenie aktywności gospodarczej sektora małych i średnich przedsiębiorstw zapewniającej wzrost zatrudnienia w tym sektorze oraz wzrost jego konkurencyjności i zdolności do funkcjonowania na Jednolitym Rynku Europejskim.

Dla usystematyzowania sposobu realizacji celu głównego polityki wobec małych i średnich przedsiębiorstw, proponowane zadania zostały pogrupowane w następujące bloki tematyczne stanowiące jednocześnie cele cząstkowe realizowanej polityki:

Wspieranie przedsięwzięć służących rozwojowi małych i średnich przedsiębiorstw

Poprawa jakości zarządzania przedsiębiorstwem, lepsze wykorzystanie posiadanych zasobów tak ludzkich jak i kapitałowych, podnoszenie kwalifikacji kadry menedżerskiej i pracowników oraz stałe inwestowanie w rozwój firmy to podstawowe warunki sprostania konkurencji.

Rządowy program wspierania MSP koncentrować się będzie na bezpośrednim wspieraniu przedsięwzięć podejmowanych przez przedsiębiorców związanych z wykorzystaniem nowych technik i technologii, w tym informacyjnych, przedsięwzięć logistycznych i proeksploatacyjnych oraz przedsięwzięć zmierzających do uzyskania certyfikatów jakości, ulepszających strukturę organizacyjną firm i poprawiających jakość usług, wykorzystujących wyniki prac badawczo-rozwojowych, poprawiających bezpieczeństwo i higienę pracy.

Wspierane będzie również powstawanie nowych przedsiębiorstw w sektorach wykorzystujących zaawansowane technologie, w tym w usługach i handlu.

Poprawa otoczenia prawnego i administracyjnego małych i średnich przedsiębiorstw oraz rozwój postaw przedsiębiorczych w społeczeństwie

Przepisy prawne i wymagania administracyjne nakładają szereg obciążeń na przedsiębiorców. Obciążenia te powodują dodatkowy wzrost kosztów ich działalności, a przez to zmniejszają ich konkurencyjność.

Obciążenia biurokratyczne są szczególnie uciążliwe dla małych firm, bowiem w ich przypadku udział tego rodzaju kosztów w całkowitych kosztach działalności jest największy, a jednocześnie najtrudniej im na bieżąco kontrolować zmieniające się otoczenie prawne.

Zmiany rozwiązań prawnych, wprowadzone w ramach pakietu 'Przed wszystkim Przedsiębiorczość' likwidują najbardziej uciążliwe obciążenia i bariery biurokratyczne, wprowadzają nowe unormowania prawne, szczególnie korzystne dla małych firm. Jednak integracja i globalizacja powoduje zmiany środowiska gospodarczego i nowe wyzwania, do których otoczenie prawne powinno się dostosować. Proces doskonalenia warunków prawnych dla prowadzenia działalności gospodarczej powinien być nadal kontynuowany.

Dlatego, prowadzony będzie monitoring zmian dokonywanych w aktach prawnych z punktu widzenia oddziaływania na warunki funkcjonowania małych i średnich przedsiębiorstw. Będzie to podstawą do opracowania, raz do roku, raportu na temat otoczenia prawnego MSP i podejmowania kolejnych inicjatyw legislacyjnych ułatwiających prowadzenie działalności

gospodarczej, a w efekcie sprzyjających rozwojowi przedsiębiorczości. W raporcie uwzględnione zostaną także ewentualne propozycje specyficzne dla sektorów gospodarki, w których dominującą pozycję posiadają MSP np. handel, turystyka itd.

Rozwijanie cech przedsiębiorczości i kształtowanie postaw pro-przedsiębiorczych to w warunkach wysokiego bezrobocia jeden z podstawowych elementów dla poprawy sytuacji na rynku pracy. Tworzenie własnych firm to nie tylko alternatywa dla trudno osiągalnej pracy najemnej, ale również szansa na rozwój całej gospodarki.

Dlatego też podejmowane będą działania zmierzające do kształtowania ducha przedsiębiorczości, w szczególności wśród młodzieży, absolwentów, osób bezrobotnych, kobiet, osób niepełnosprawnych.

Rozwój otoczenia instytucjonalnego małych i średnich przedsiębiorstw

Małe i średnie przedsiębiorstwa bardzo często korzystają ze wsparcia i pomocy instytucji doradczych, informacyjnych, finansowych i szkoleniowych. Usługi świadczone przez tego typu instytucje powinny mieć wysoki, porównywalny poziom, powinny być jednakowo dostępne i świadczone po umiarkowanych cenach.

System instytucjonalnego wsparcia MSP, który tworzą zarówno instytucje publiczne, instytucje prowadzące działalność typu non-profit jak również instytucje komercyjne, działające dla zysku, będzie rozwijany przede wszystkim w oparciu o:

- Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości, jako agencję odpowiedzialną za określanie i egzekwowanie standardów działalności instytucji działających w systemie instytucjonalnego wsparcia MSP oraz dofinansowywanie inicjatyw podejmowanych przez te instytucje
- instytucje pośredniczące w przekazywaniu informacji na temat dostępnych form pomocy dla MSP oraz świadczące przedsiębiorcom usługi doradcze, informacyjne, szkoleniowe
- akredytowane ośrodki świadczące bezpośrednio przedsiębiorcom usługi doradcze i szkoleniowe – organizacje przedsiębiorców, stowarzyszenia, firmy konsultingowe, indywidualni eksperci
- instytucje ułatwiające przedsiębiorcom dostęp do finansowania zewnętrznego - fundusze pożyczkowe i fundusze poręczeń kredytowych
- instytucje świadczące usługi w zakresie wiedzy o UE, zapewniające dostęp do unijnych dyrektyw i rozporządzeń, w tym nadzorowane wspólnie z Komisją Europejską
- instytucje zajmujące się promocją eksportu oraz wspierające przedsiębiorców w zakresie organizacji i technik handlu zagranicznego
- ośrodki innowacji i przedsiębiorczości wspierające działalność innowacyjną przedsiębiorstw oraz wspierające użycie i upowszechnianie nowoczesnych technologii informacyjnych w prowadzeniu działalności gospodarczej.

Pomoc otrzymają te instytucje otoczenia biznesu, które spełnią określone standardy i będą miały wsparcie społeczności lokalnych.

System instytucjonalny rozwijany w ramach rządowego programu wspierania MSP będzie mógł być także wykorzystywany do realizacji zadań wynikających z wojewódzkich planów rozwoju w zakresie dotyczącym tego sektora, jeżeli władze regionalne wyrażą taką wolę.

Zakres tych zadań będzie określany w regionalnych programach operacyjnych, a finansowany ze środków będących w dyspozycji poszczególnych samorządów regionalnych lub lokalnych.

Wspieranie integracji firm i działalności na forum międzynarodowym

Sektor małych i średnich przedsiębiorstw jest bardzo silnie rozproszony. Większość funkcjonujących przedsiębiorstw to firmy, w których pracuje nie więcej niż 9 osób.

Małe i średnie przedsiębiorstwa niechętnie podejmują współpracę o charakterze poziomym, co stawia je w trudniejszej sytuacji w stosunku do firm z krajów UE, które korzyści wynikające z wspólnego działania już odkryły i wykorzystują.

Dlatego też wspierane będą działania przedsiębiorców polegające na tworzeniu grup producenckich, dystrybucyjnych, związków kapitałowych przedsiębiorstw itp. Współfinansowane będą także koszty tworzenia Domów Polskich⁶ za granicą.

Prowadzone będą działania mające na celu promocję polskich firm i ich produktów za granicą oraz upowszechniające polskie osiągnięcia i doświadczenia na forum międzynarodowym.

Ponadto dla rozwijania silniejszej i skuteczniejszej reprezentacji interesów małych i średnich przedsiębiorstw wspierany będzie ich udział w branżowych organizacjach międzynarodowych.

---

⁶ Domy Polskie to, utworzone za granicą przez grupę polskich przedsiębiorców reprezentujących jedną lub kilka pokrewnych branż, centra targowo-wystawiennicze prezentujące ofertę eksportową założycieli Domu Polskiego i innych zainteresowanych przedsiębiorstw. Na terenie utworzonych obiektów przewiduje się również prowadzenie sprzedaży hurtowej i detalicznej.

3. Sposób realizacji horyzontalnej polityki wobec małych i średnich przedsiębiorstw

3.1. Wspieranie przedsięwzięć rozwojowych małych i średnich przedsiębiorstw

Zadania:

3.1.1. Ułatwianie przedsiębiorcom dostępu do wiedzy w zakresie prowadzenia i rozwoju firmy.

Sposób realizacji:

3.1.1.1. Wspieranie udziału przedsiębiorców w szkoleniach dotyczących m.in. zarządzania przedsiębiorstwem, ochrony własności przemysłowej, metod i techniki handlu, w tym handlu zagranicznego oraz podnoszenie kwalifikacji i doskonalenie umiejętności pracowników przedsiębiorstw.

Odpowiedzialny: Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej, Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości

Termin realizacji: praca ciągła

Źródła finansowania: budżet państwa, Fundusze Strukturalne (ESF⁷)

3.1.1.2. Wspieranie współpracy między światem nauki i edukacji a gospodarką poprzez organizowanie staży w instytucjach naukowo-badawczych, studiów podyplomowych, staży w przedsiębiorstwach, subsydiowanie zatrudnienia dla studentów/absolwentów itp.

Odpowiedzialny: Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości

Termin realizacji: praca ciągła

Źródła finansowania: budżet państwa, Fundusze Strukturalne (ESF)

3.1.2. Ułatwianie przedsiębiorcom dostępu do specjalistycznej pomocy doradczej mającej na celu rozwój firmy.

Sposób realizacji:

3.1.2.1. Dofinansowanie specjalistycznych usług doradczych dotyczących m.in.:

- pozyskiwania środków finansowych,
- wdrażania nowych lub zmodernizowanych technologii oraz wprowadzania nowych lub zmodernizowanych wyrobów, w tym w usługach i handlu,
- wdrażania systemów jakości i zarządzania środowiskowego,
- uzyskiwania certyfikatów zgodności dla wyrobów, surowców, maszyn i urządzeń, aparatury kontrolno-pomiarowej i personelu,
- nadawania wyrobom znaku CE, umożliwiającego dostęp do rynków Unii Europejskiej,

---

⁷ ESF – European Social Fund – Europejski Fundusz Społeczny

- rozpoczynania lub rozwijania działalność gospodarczej w obszarze zaawansowanych technologii,
- poprawy warunków bezpieczeństwa i higieny pracy,
- podejmowania przedsięwzięć w zakresie ochrony środowiska,
- przygotowania wniosków składanych przez przedsiębiorców do programów Unii Europejskiej.

Odpowiedzialny: Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości

Termin realizacji: praca ciągła

Źródła finansowania: budżet państwa, program Phare, Fundusze Strukturalne (ERDF⁸)

3.1.3. Wsparcie finansowe przedsiębiorców w prowadzonych przez nich działaniach dostosowawczych, dywersyfikacyjnych i zmierzających do rozwijania nowych działalności

Sposób realizacji:

3.1.3.1 Wsparcie finansowe modernizacji przedsiębiorstw i unowocześniania przez nie działalności, m.in. poprzez wdrażanie w przedsiębiorstwach innowacji oraz nowych technik i technologii, uzyskiwanie praw własności przemysłowej i intelektualnej.

Odpowiedzialny: Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości

Termin realizacji: praca ciągła

Źródła finansowania: budżet państwa, program Phare, Fundusze Strukturalne (ERDF)

3.1.3.2. Dofinansowanie prac badawczo-rozwojowych zleczanych przez małe i średnie przedsiębiorstwa służących ich rozwojowi.

Odpowiedzialny: Komitet Badań Naukowych – Federacja Stowarzyszeń Naukowo-Technicznych NOT

Termin realizacji: praca ciągła

Źródła finansowania: budżet państwa, Fundusze Strukturalne (ERDF)

3.1.3.3. Wsparcie finansowe powstawania nowych przedsiębiorstw, w szczególności w sektorach wykorzystujących zaawansowane technologie, w tym informacyjne (e-gospodarka)

Odpowiedzialny: Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej, Komitet Badań Naukowych, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości

Termin realizacji: praca ciągła

Źródła finansowania: budżet państwa, program Phare, kredyt Banku Światowego – Program Aktywizacji Obszarów Wiejskich, Fundusze Strukturalne (ESF), pożyczka z Banku Rozwoju Rady Europy

3.1.3.4. Wsparcie finansowe dla zapewnienia właściwych warunków bezpieczeństwa i higieny pracy w przedsiębiorstwach.

---

⁸ ERDF – European Regional Development Fund – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego

Odpowiedzialny: Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości
Termin realizacji: praca ciągła
Źródła finansowania: budżet państwa, program Phare

3.1.3.5. Wsparcie finansowe przedsięwzięć w zakresie tworzenia nowych miejsc pracy w przedsiębiorstwach.

Odpowiedzialny: Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości
Termin realizacji: praca ciągła
Źródła finansowania: budżet państwa, Fundusze Strukturalne (ERDF)

3.1.3.6. Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości i tworzenia miejsc pracy na obszarach wiejskich.

Odpowiedzialny: Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa
Termin realizacji: praca ciągła
Źródła finansowania: budżet państwa, SAPARD

3.1.4. Przeprowadzenie kampanii informacyjnej o dostępnych instrumentach i zasadach korzystania z nich przez przedsiębiorców.

Sposób realizacji:

3.1.4.1. Organizowanie seminariów, szkoleń, wydawanie informatorów, przekazywanie informacji za pośrednictwem środków masowego przekazu, Internetu itp.

Odpowiedzialny: Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej, Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości
Termin realizacji: 2003-2006
Źródła finansowania: budżet państwa

3.2. Poprawa otoczenia prawnego i administracyjnego małych i średnich przedsiębiorstw oraz rozwój postaw przedsiębiorczych w społeczeństwie

Zadanie:

3.2.1. Analiza otoczenia prawnego małych i średnich przedsiębiorstw w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej.

Sposób realizacji:

3.2.1.1. Prowadzenie badań ankietowych sektora małych i średnich przedsiębiorstw mających na celu określenie zmian koniunktury oraz problemów hamujących ich rozwój.

Odpowiedzialny: Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej
Termin realizacji: 2003-2006
Źródła finansowania: budżet państwa

3.2.1.2. Coroczne opracowywanie dla Rady Ministrów raportu wraz z wnioskami na temat otoczenia prawnego małych i średnich przedsiębiorstw oraz przygotowywanie pakietu zmian legislacyjnych w celu poprawy warunków w jakich funkcjonują małe i średnie przedsiębiorstwa oraz ograniczenia barier prawnych prowadzenia działalności.

Odpowiedzialny: Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej we współpracy z organizacjami przedsiębiorców

Termin realizacji: 2003-2006

Źródła finansowania: budżet państwa

3.2.1.3. Przygotowywanie rocznych danych statystycznych dotyczących stanu sektora małych i średnich przedsiębiorstw w zakresie objętym Programem badań statystycznych statystyki publicznej.

Odpowiedzialny: Główny Urząd Statystyczny

Termin realizacji: 2003-2006

Źródła finansowania: budżet państwa

3.2.1.4. Przygotowywanie corocznego raportu na temat stanu sektora małych i średnich przedsiębiorstw.

Odpowiedzialny: Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości

Termin realizacji: 2003-2006

Źródła finansowania: budżet państwa

3.2.1.5. Przygotowywanie corocznego raportu dla Komisji Europejskiej dotyczącego realizacji postanowień Europejskiej Karty Małych Przedsiębiorstw.

Odpowiedzialny: Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej we współpracy z zainteresowanymi instytucjami

Termin realizacji: 2003-2006

Źródła finansowania: budżet państwa

3.2.1.6. Upowszechnianie przyjaznego podejścia urzędników do potrzeb przedsiębiorców.

Odpowiedzialny: Urząd Służby Cywilnej, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji, Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej, Ministerstwo Finansów

Termin realizacji: praca ciągła

Źródła finansowania: budżet państwa, program Phare

3.2.2. Kształtowanie postaw przedsiębiorczych.

Sposób realizacji:

3.2.2.1. Wspieranie inicjatyw mających na celu popularyzację przedsiębiorczości, w szczególności wśród młodzieży, kobiet, osób niepełnosprawnych i osób bezrobotnych.

Odpowiedzialny: Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej, Ministerstwo Edukacji Narodowej i Sportu, Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Statusu Kobiet i Mężczyzn, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości

Termin realizacji: praca ciągła

Źródła finansowania: budżet państwa, kredyt Banku Światowego – Program Aktywizacji Obszarów Wiejskich, Fundusze Strukturalne (ESF, ERDF)

3.2.2.2. Wspieranie wprowadzania nowych form zatrudnienia i nowych form organizacyjnych (praca czasowa, rotacja pracy, telepraca itp.).

Odpowiedzialny: Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości

Termin realizacji: praca ciągła

Źródła finansowania: budżet państwa, Fundusze Strukturalne (ESF)

3.3. Rozwój otoczenia instytucjonalnego małych i średnich przedsiębiorstw

Zadania:

3.3.1. Wspieranie rozwoju instytucji świadczących przedsiębiorcom usługi doradcze, szkoleniowe i informacyjne.

Sposób realizacji:

3.3.1.1. Rozszerzenie sieci Punktów Konsultacyjno-Doradczych udzielających przedsiębiorcom podstawowych porad i informacji związanych z prowadzeniem przedsiębiorstwa w celu zapewnienia równomiernego dostępu do świadczonych usług.

Odpowiedzialny: Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości

Termin realizacji: praca ciągła

Źródła finansowania: budżet państwa, Fundusze Strukturalne (ERDF)

3.3.1.2. Rozszerzenie sieci oraz wzmocnienie organizacyjne i wyposażeniowe ośrodków Krajowego Systemu Usług, ośrodków Krajowego Systemu Innowacji, ośrodków Krajowego Systemu Informacji Patentowej, dla podnoszenia jakości świadczonych przez nie usług.

Odpowiedzialny: Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej

Termin realizacji: praca ciągła

Źródła finansowania: budżet państwa, Fundusze Strukturalne (ERDF)

3.3.1.3. Rozszerzenie sieci Centrów Euro Info świadczących usługi w zakresie wiedzy o UE, nadzorowanych wspólnie z Komisją Europejską, na wszystkie województwa oraz wzmocnienie organizacyjne i wyposażeniowe tych ośrodków.

Odpowiedzialny: Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej

Termin realizacji: praca ciągła

Źródła finansowania: budżet państwa, środki UE – Program Wieloletni dla Przedsiębiorstw i Przedsiębiorczości

3.3.1.4. Wzmocnienie organizacyjne i wyposażeniowe Ośrodków Przekazu Innowacji Europejskiej sieci Innovation Relay Centres promującej innowacyjność i wymianę technologiczną między organizacjami.

Odpowiedzialny: *Komitet Badań Naukowych, Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej*

Termin realizacji: *praca ciągła*

Źródła finansowania: *budżet państwa, środki UE – VI Ramowy Program Badań Rozwoju Technicznego i Prezentacji, Fundusze Strukturalne (ERDF)*

3.3.1.5. Wzmocnienie organizacyjne i wyposażeniowe sieci Regionalnych Instytucji Finansujących w celu sprawnego wykorzystania środków UE.

Odpowiedzialny: *Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości*

Termin realizacji: *praca ciągła*

Źródła finansowania: *budżet państwa, program Phare, Fundusze Strukturalne (ERDF)*

3.3.1.6. Pomoc doradczo-szkoleniowa dla konsultantów świadczących przedsiębiorcom usługi doradcze w celu zapewnienia wysokiego poziomu tych usług.

Odpowiedzialny: *Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Komisja Papierów Wartościowych i Giełd*

Termin realizacji: *praca ciągła*

Źródła finansowania: *budżet państwa, Fundusze Strukturalne (ERDF)*

3.3.1.7. Promocja istniejących systemów wsparcia przedsiębiorców m.in.: Krajowego Systemu Usług, Krajowego Systemu Innowacji, Krajowego Systemu Informacji Patentowej, sieci Centrów Euro Info, sieci Ośrodków Przekazu Innowacji, Gminnych Centrów Informacji oraz Biur Karier.

Odpowiedzialny: *Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej, Urząd Komitetu Integracji Europejskiej, Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości*

Termin realizacji: *praca ciągła*

Źródła finansowania: *budżet państwa*

3.3.1.8. Promocja i utworzenie, w ramach sieci SOLVIT, Centrum Koordynacyjnego oraz Punktów Kontaktowych zapewniających przedsiębiorcom pomoc w rozwiązywaniu problemów związanych z funkcjonowaniem na jednolitym rynku UE.

Odpowiedzialny: *Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej*

Termin realizacji: *2003*

Źródła finansowania: *budżet państwa*

3.3.2. Stworzenie jednolitego systemu funduszy pożyczkowych oraz poręczeniowych dla małych i średnich przedsiębiorstw

Sposób realizacji:

3.3.2.1. Analiza działalności funduszy pożyczkowych i poręczeniowych oraz wypełniania przez nie standardów.

Odpowiedzialny: Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Bank Gospodarstwa Krajowego

Termin realizacji: praca ciągła

Źródła finansowania: budżet państwa

3.3.2.2. Zapewnienie pomocy doradczo-szkoleniowej dla funduszy pożyczkowych i poręczeniowych.

Odpowiedzialny: Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Bank Gospodarstwa Krajowego

Termin realizacji: praca ciągła

Źródła finansowania: budżet państwa

3.3.2.3. Promocja systemu funduszy pożyczkowych i poręczeniowych wśród władz lokalnych i przedsiębiorców.

Odpowiedzialny: Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Bank Gospodarstwa Krajowego

Termin realizacji: 2003-2004

Źródła finansowania: budżet państwa

3.3.2.4. Dokapitalizowanie regionalnych i lokalnych funduszy pożyczkowych.

Odpowiedzialny: Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości

Termin realizacji: 2003-2006

Źródła finansowania: budżet państwa, Fundusze Strukturalne (ERDF)

3.3.2.5. Dokapitalizowanie regionalnych i lokalnych funduszy poręczeniowych.

Odpowiedzialny: Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Bank Gospodarstwa Krajowego

Termin realizacji: 2003-2006

Źródła finansowania: budżet państwa, środki Banku Gospodarstwa Krajowego, program Phare, Fundusze Strukturalne (ERDF)

3.3.2.6. Ułatwienie instytucjom pożyczkowym i poręczeniowym udziału w programach Unii Europejskiej i korzystania z funduszy będących w dyspozycji Komisji Europejskiej.

Odpowiedzialny: Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej

Termin realizacji: praca ciągła

Źródła finansowania: budżet państwa, środki UE - Program Wieloletni dla Przedsiębiorstw i Przedsiębiorczości

3.3.3. Ustabilizowanie warunków działania oraz przygotowanie Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości do realizacji zadań finansowych z wykorzystaniem Funduszy Strukturalnych UE.

Sposób realizacji:

3.3.3.1. Zapewnienie warunków lokalowych, niezbędnego wyposażenia oraz profesjonalnej kadry dla sprawnej realizacji zadań Agencji.

Odpowiedzialny: Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości

Termin realizacji: 2003-2006

Źródła finansowania: budżet państwa

3.3.3.2. Działania na rzecz podnoszenia kwalifikacji pracowników Agencji.

Odpowiedzialny: Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości

Termin realizacji: praca ciągła

Źródła finansowania: budżet państwa

3.3.4. Wspomaganie organów jednostek samorządu terytorialnego w zakresie rozwoju infrastruktury wspierającej rozwój małych i średnich przedsiębiorstw.

Sposób realizacji:

3.3.4.1. Pomoc doradcza w zakresie tworzenia inkubatorów przedsiębiorczości oferujących przestrzeń i infrastrukturę do prowadzenia działalności gospodarczej.

Odpowiedzialny: Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości

Termin realizacji: praca ciągła

Źródła finansowania: budżet państwa, kredyt Banku Światowego – Program Aktywizacji Obszarów Wiejskich, Fundusze Strukturalne (ERDF), pożyczka z Banku Rozwoju Rady Europy

3.3.4.2. Pomoc doradcza w zakresie tworzenia ośrodków innowacji, parków technologicznych i przemysłowych itp. wspomagających wdrażanie nowych technologii i innowacji w przedsiębiorstwach.

Odpowiedzialny: Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości

Termin realizacji: praca ciągła

Źródła finansowania: budżet państwa, Fundusze Strukturalne (ERDF)

3.3.4.3. Wsparcie finansowe inwestycji w zakresie tworzenia infrastruktury wspierającej rozwój małych i średnich przedsiębiorstw.

Odpowiedzialny: Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości

Termin realizacji: praca ciągła

Źródła finansowania: budżet państwa, Fundusze Strukturalne (ERDF), pożyczka z Banku Rozwoju Rady Europy

3.3.5. Rozwój systemów informacji wspomagających działalność gospodarczą poprzez Internet.

Sposób realizacji

3.3.5.1. Tworzenie i rozwijanie internetowych baz danych dotyczących regulacji prawnych obowiązujących w UE, możliwości eksportowych, rynku papierów wartościowych, zaawansowanych technologii itp.

Odpowiedzialny: Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej, Urząd Komitetu Integracji Europejskiej, Komisja Papierów Wartościowych i Giełd, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości

Termin realizacji: praca ciągła

Źródła finansowania: budżet państwa, Fundusze Strukturalne (ERDF)

3.4. Wspieranie integracji firm i działalności na forum międzynarodowym

Zadania:

3.4.1. Upowszechnianie łączenia się przedsiębiorców prowadzących podobną działalność dla realizacji wspólnych celów gospodarczych i efektywniejszego konkurowania na rynku.

Sposób realizacji:

3.4.1.1. Udzielanie przedsiębiorcom pomocy doradczej w zakresie organizacji wspólnych przedsięwzięć gospodarczych.

Odpowiedzialny: Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości

Termin realizacji: praca ciągła

Źródła finansowania: budżet państwa, program Phare, Fundusze Strukturalne (ERDF)

3.4.1.2. Dofinansowanie wspólnych przedsięwzięć inwestycyjnych i promocyjnych.

Odpowiedzialny: Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości

Termin realizacji: praca ciągła

Źródła finansowania: budżet państwa, Fundusze Strukturalne (ERDF)

3.4.1.3. Dofinansowanie prac badawczo-rozwojowych realizowanych na potrzeby grupy przedsiębiorców dla podejmowania wspólnych przedsięwzięć gospodarczych.

Odpowiedzialny: Komitet Badań Naukowych

Termin realizacji: praca ciągła

Źródła finansowania: budżet państwa, Fundusze Strukturalne (ERDF)

3.4.2. Upowszechnianie tworzenia przez przedsiębiorców konsorcjów w celu spełnienia warunków umożliwiających wzięcie udziału w przetargach.

Sposób realizacji:

3.4.2.1. Popularyzacja idei tworzenia konsorcjów wśród przedsiębiorców.

Odpowiedzialny: Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej, Urząd Zamówień Publicznych

Termin realizacji: praca ciągła

Źródła finansowania: budżet państwa

3.4.2.2. Pomoc doradczo-szkoleniowa dla przedsiębiorców w zakresie tworzenia konsorcjów.

Odpowiedzialny: Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości

Termin realizacji: praca ciągła

Źródła finansowania: budżet państwa

3.4.2.3. Współfinansowanie kosztów przygotowania oferty umożliwiającej małym i średnim przedsiębiorcom wzięcie udziału w przetargach o wartości powyżej 200 tys. EUR organizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego, firmy prywatne.

Odpowiedzialny: Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości

Termin realizacji: praca ciągła

Źródła finansowania: budżet państwa

3.4.3. Rozbudowa systemu kojarzenia partnerów oraz współpracy między przedsiębiorcami.

Sposób realizacji:

3.4.3.1. Wspieranie organizacji targów i spotkań przedsiębiorców służących nawiązywaniu więzi kooperacyjnych oraz tworzenie internetowych baz danych.

Odpowiedzialny: Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości

Termin realizacji: praca ciągła

Źródła finansowania: budżet państwa, Fundusze Strukturalne (ERDF)

3.4.3.2. Zapewnienie małym i średnim przedsiębiorcom dostępu do zamówień offsetowych.

Odpowiedzialny: Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej

Termin realizacji: praca ciągła

Źródła finansowania: budżet państwa

3.4.4. Promocja małych i średnich przedsiębiorstw oraz ich produktów.

Sposób realizacji:

3.4.4.1. Pomoc organizacyjna i finansowa w zakładaniu Domów Polskich stanowiących centra targowo-wystawiennicze prezentujące ofertę eksportową przedsiębiorstw.

Odpowiedzialny: Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej
Termin realizacji: praca ciągła
Źródła finansowania: budżet państwa, Fundusze Strukturalne (ERDF)

3.4.4.2. Wspieranie udziału przedsiębiorców w krajowych i zagranicznych imprezach targowo-wystawienniczych, misjach handlowych i innych przedsięwzięciach promocji gospodarczej za granicą.

Odpowiedzialny: Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości
Termin realizacji: praca ciągła
Źródła finansowania: budżet państwa, program Phare, Fundusze Strukturalne (ERDF)

3.4.4.3. Promowanie firm i produktów poprzez organizowanie targów, konkursów itp.

Odpowiedzialny: Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości
Termin realizacji: praca ciągła
Źródła finansowania: budżet państwa, Fundusze Strukturalne (ERDF)

3.4.5. Upowszechnianie polskich osiągnięć i doświadczeń za granicą.

Sposób realizacji:

3.4.5.1. Wspieranie udziału polskich ekspertów w pracach grup roboczych organizacji międzynarodowych.

Odpowiedzialny: Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej
Termin realizacji: praca ciągła
Źródła finansowania: budżet państwa, środki UE – Program Wieloletni dla Przedsiębiorstw i Przedsiębiorczości

3.4.5.2. Wspieranie udziału organizacji przedsiębiorców w pracach branżowych organizacji i grup międzynarodowych.

Odpowiedzialny: Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej
Termin realizacji: praca ciągła
Źródła finansowania: budżet państwa

3.4.5.3. Wymiana oraz promocja najlepszych doświadczeń w zakresie wspierania małych i średnich przedsiębiorstw na arenie międzynarodowej.

Odpowiedzialny: Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości
Termin realizacji: praca ciągła
Źródła finansowania: budżet państwa

4. Koordynowanie i monitorowanie realizacji zadań

Koordynowanie prac i monitorowanie realizacji zadań oraz wykorzystania środków przeznaczonych na wspieranie rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw będzie prowadzić Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej.

Po zakończeniu każdego roku, Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej wystąpi do wszystkich urzędów i instytucji zaangażowanych w realizację zadań wynikających z „Kierunków działań Rządu wobec małych i średnich przedsiębiorstw od 2003 do 2006 roku” o przekazanie sprawozdań z ich realizacji.

Sprawozdania te będą podstawą dla przygotowania corocznej informacji dla Rady Ministrów przedstawiającej stan realizacji tego dokumentu.

Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, główny realizator działań adresowanych do małych i średnich przedsiębiorców, opracuje i prowadzić będzie, we współpracy ze wszystkimi wykonawcami usług, bazy danych beneficjentów korzystających z pomocy.

Na tej podstawie, w cyklach rocznych, przygotowywane będą raporty dotyczące efektywności poszczególnych stosowanych instrumentów wsparcia. Raport ten stanowić będzie załącznik do informacji przygotowywanej w Ministerstwie Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej i przekazywanej Radzie Ministrów.

5. Źródła finansowania

Środki budżetowe – określane corocznie w ustawie budżetowej

Środki programów Phare 2000, 2001, 2002, 2003 dotyczących rozwoju MSP

- środki UE – ok. 272 mln zł
- współfinansowanie ze strony polskiej – ok. 112 mln zł
- szacowane środki przedsiębiorców – ok. 776 mln zł (finansowaniu ze środków publicznych podlega tylko część kosztów danego przedsięwzięcia. Przedsiębiorcy mogą otrzymać dotację w wysokości nie przekraczającej 60% kosztów netto usług doradczych, 25% kosztów netto w przypadku projektów inwestycyjnych. Pozostała część kosztów musi być finansowana ze środków własnych wnioskodawcy oraz kredytu bankowego)

Środki Funduszy Strukturalnych - przede wszystkim w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego Wzrost Konkurencyjności Gospodarki, ale także Sektorowego Programu Operacyjnego Rozwój Zasobów Ludzkich.

Środki kredytu Banku Światowego - Program Aktywizacji Obszarów Wiejskich (PAOW)⁹

Pożyczka z Banku Rozwoju Rady Europy

---

⁹ Środki w ramach Podkomponentu B1: Program Reorientacji/Przekwalifikowań PAOW.

Budżet podkomponentu wynosi 44.84 mln USD, z czego:

- kredyt Banku Światowego – 22,7 mln USD
- współfinansowanie strony polskiej (budżet państwa) – 22,14 mln USD

Nie ma wyodrębnionego budżetu na działania związane ze wsparciem przedsiębiorczości, działania te finansowane są w oparciu o popyt na poszczególne usługi.

Środki w ramach Komponentu A: Mikropożyczki, jednorazowe dotacje i doradztwo dla mikroprzedsiębiorców z obszarów wiejskich: 10.42 mln USD (kredyt Banku Światowego), 2.9 mln USD (budżet państwa), 3.65 mln USD (wkład własny instytucji pożyczkowych).

W 2003 roku na realizację zadań zapisanych w tym dokumencie zostaną przeznaczone środki budżetowe oraz środki programu Phare. **Szacunkowe koszty realizacji zadań w 2003 roku zostały przedstawione w Załączniku nr 5.**

Na szacowaną kwotę 223,4 mln zł składają się następujące pozycje:

- 52,72 mln – środki budżetowe w części 20 – Gospodarka, w rozdz. 15011 – Rozwój przedsiębiorczości
- 130 mln zł – środki na realizację programu „Kapitał dla przedsiębiorczych” przyjętego przez Radę Ministrów w sierpniu 2002 r. – w tym 40 mln zł – rezerwa celowa, ponadto założono, że na realizację tego programu zostaną przeznaczone środki funduszu stabilizacyjnego w wysokości 70 mln zł, a także „resztówki” Skarbu Państwa w wysokości 20 mln zł.
- pozostała kwota – 40,68 mln zł – to:
  - o część środków na promocję eksportu, która zostanie przeznaczona na realizację zadań zapisanych w dokumencie,
  - o środki na współfinansowanie programów Phare dotyczących rozwoju MSP,
  - o środki na pokrycie składki dotyczącej udziału Polski w Programie Wieloletnim dla Przedsiębiorstw i Przedsiębiorczości.

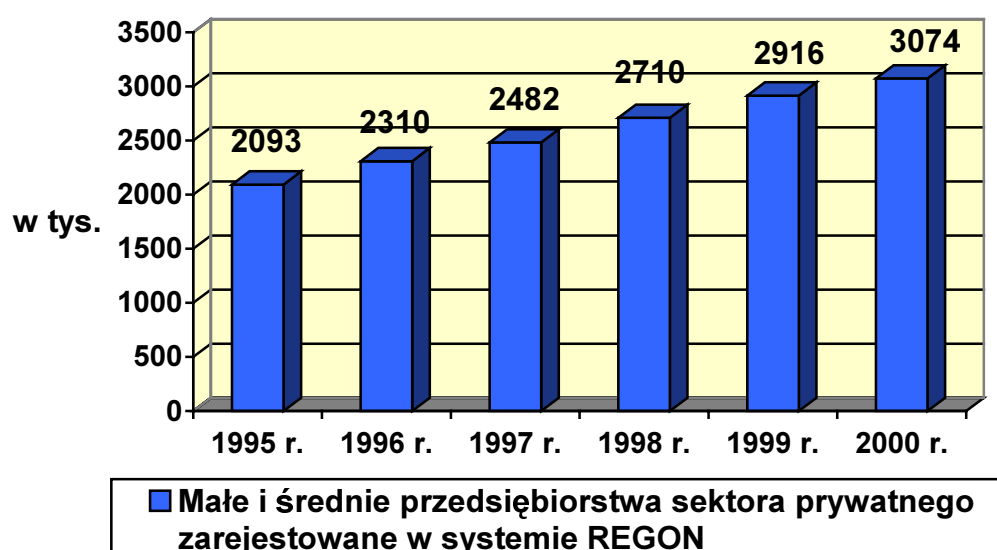
Wielkość środków przeznaczonych w latach 2004-2006 na realizację działań wynikających z polityki wobec małych i średnich przedsiębiorstw zostanie określona w przygotowywanych obecnie sektorowych programach operacyjnych, w szczególności SPO Wzrost Konkurencyjności Gospodarki oraz SPO Rozwój Zasobów Ludzkich.

Szacuje się, że w realizację zadań zapisanych w tym dokumencie w latach 2004-2006 zostanie zaangażowanych od 2 do 2,5 mld zł ze środków Funduszy Strukturalnych, budżetu państwa oraz środków własnych przedsiębiorców.

Okolo 5% wszystkich wydatków, jakie zostaną poniesione w związku z realizacją tego programu, zostanie przeznaczona na budowę potencjału absorpcyjnego (instytucje oraz ich kadry) umożliwiającego sprawne i efektywne wydatkowanie środków z Funduszy Strukturalnych oraz pokrycie kosztów operacyjnych funkcjonowania systemu instytucjonalnego.

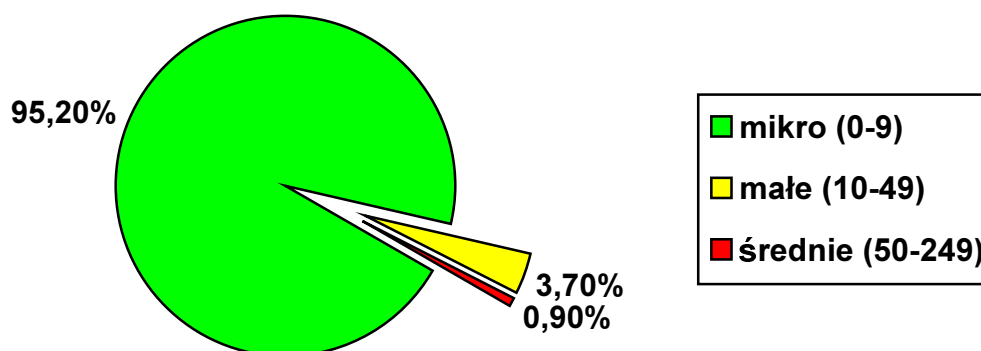
Sytuacja sektora małych i średnich przedsiębiorstw

Małe i średnie przedsiębiorstwa w 2000 roku stanowiły 99,8% ogółu przedsiębiorstw.

W polskim systemie statystycznym REGON zarejestrowanych było ponad 3 074 tys. małych i średnich firm prywatnych.

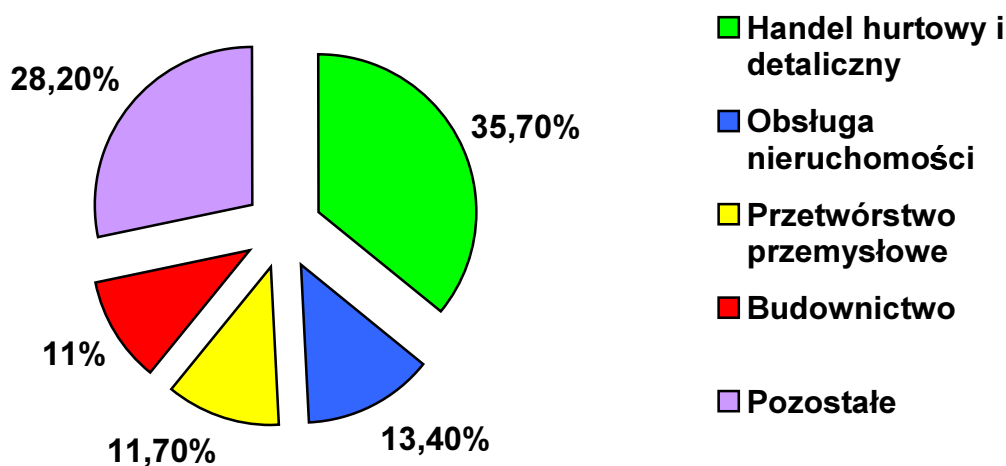
Przedsiębiorstwa te cechuje znaczne rozdrobnienie. Przejawia się to wysokim udziałem przedsiębiorstw bardzo małych (do 9 pracujących), który w 2000 r. wynosił 95,2% oraz niskimi udziałami przedsiębiorstw małych (10-49 pracujących) – 3,7 % oraz średnich (50-249 pracujących) – 0,9%.

Dynamika wzrostu ilości przedsiębiorstw nowopowstałych w sektorze MSP wskazuje, że największy wzrost następuje w liczbie przedsiębiorstw najmniejszych (0-9 pracujących). W 2000 roku powstało ok. 344 tys. takich firm.

Liczba aktywnych przedsiębiorstw prywatnych wyniosła na koniec 2000 r. ok. 1,8 mln firm. W porównaniu z końcem 1999 r. liczba firm małych zmniejszyła się o ok. 53 tysiące, a liczba średnich wzrosła o 123.

Sektor MSP wykazuje znaczne zróżnicowanie w zależności od rodzaju prowadzonej działalności. Najwięcej małych i średnich przedsiębiorstw (35,7% ogółu przedsiębiorstw zaliczanych do sektora MSP) w 2000 r. funkcjonowało w sekcji – Handel hurtowy i detaliczny, naprawy pojazdów mechanicznych, motocykli oraz artykułów przeznaczenia osobistego i domowego. Stosunkowo wysokie udziały miały sekcje: Obsługa nieruchomości, wynajem, nauka i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej (13,4%), Przetwórstwo przemysłowe (11,7%) oraz Budownictwo (11%).

Najwięcej przedsiębiorstw funkcjonuje w województwach: mazowieckim, śląskim, wielkopolskim, dolnośląskim oraz małopolskim. Najmniej przedsiębiorstw natomiast działa na terenie województw: opolskiego, podlaskiego, świętokrzyskiego oraz lubuskiego. Przestrzenne skupiska MSP powstają więc w obrębie dużych aglomeracji miejskich oraz w okręgach o dobrze rozwiniętym i zróżnicowanym przemyśle.

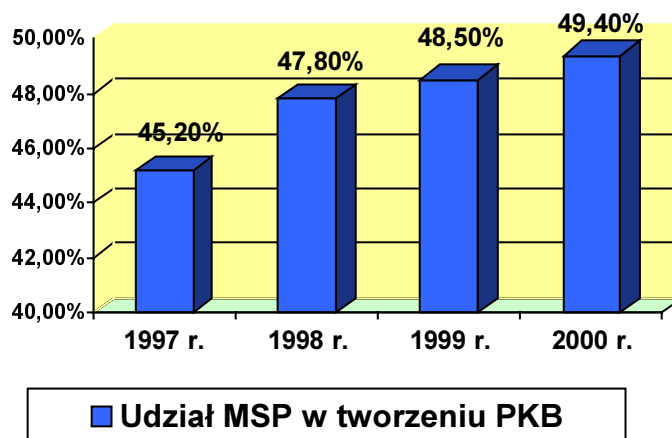
W 2000 roku 66,4% ogółu pracujących w gospodarce narodowej (bez rolnictwa, leśnictwa, rybołówstwa i rybactwa) pracowało w sektorze małych i średnich przedsiębiorstw, głównie w sektorze prywatnym.

W sektorze rynkowym¹⁰ pracowało około 8,5 mln osób, z tego 47% w przedsiębiorstwach małych, a 19,9% w przedsiębiorstwach średniej wielkości. W porównaniu z końcem 1999 r. liczba pracujących w sektorze rynkowym zmniejszyła się o ponad 340 tys. osób, z tego w małych przedsiębiorstwach o około 120 tys., a w średnich o 7 tys. osób.

Rozwój sektora MSP w ostatnich latach powoduje stopniowy wzrost udziału tego sektora w tworzeniu produktu krajowego brutto. W 2000 r. udział ten wyniósł 49,4% i był o 0,9%

¹⁰ Sektor rynkowy – dziesięć sekcji gospodarki poza rolnictwem i leśnictwem, rybołówstwem i rybactwem, administracją publiczną, edukacją i ochroną zdrowia

wyższy niż w 1999 roku (podobnie jak między rokiem 1998 a 1999). Przyrosty te są stosunkowo niewielkie w porównaniu z obserwowanymi we wcześniejszych latach (2,6% między 1997 a 1998).

W 2000 r. MSP zwiększyły swój udział w przychodach przedsiębiorstw ogółem o 0,4 punktu do poziomu 64,2%.

Udział MSP w nakładach inwestycyjnych przedsiębiorstw ogółem, wyrażonych w cenach bieżących, zwiększył się z 44,1% w 1998r do 46,8% w 1999 r. i do 50% w 2000 r.

Udział sektora MSP w eksporcie ogółem zmniejszył się z 47,7% do 46,1%, a w imporcie spadł z 65,4% do około 61,3%.

Powyższe dane wskazują, iż wzrostowe tendencje obserwowane w sektorze MSP na przestrzeni lat 90. zostały zahamowane w 2000 roku. Miał na to wpływ m.in. kryzys rosyjski i jego skutki, co spowodowało gwałtowny spadek eksportu na rynek rosyjski.

Chociaż podstawowe wskaźniki charakteryzujące sektor małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce są podobne do wskaźników unijnych, to jednak polskie małe i średnie firmy są znacznie słabsze kadrowo, kapitałowo oraz technicznie od firm unijnych.

System wspierania małych i średnich przedsiębiorstw zapewniający dostęp do niezbędnych informacji, doradztwa i wsparcia finansowego, chociaż systematycznie rozwijany, jest nadal zbyt słaby, aby odpowiadać na potrzeby przedsiębiorców.

Mocne strony Krajowego Systemu Usług dla MSP to przede wszystkim:

- liczna sieć ośrodków,
- dobra znajomość środowiska lokalnego,
- różnorodna oferta usług.

Słabe strony to głównie:

- nierównomierne rozmieszczenie ośrodków,
- niejednakowa jakość poszczególnych rodzajów świadczonych usług,
- słabe wyposażenie techniczne,
- braki kadrowe.

Małe przedsiębiorstwa cechuje niedostateczny poziom wiedzy dotyczącej prowadzenia przedsiębiorstwa wśród kadry zarządzającej oraz umiejętności praktycznego jej zastosowania.

Ok. 48% małych i średnich przedsiębiorstw posiada dostęp do Internetu, jednak tylko nieliczne wykorzystują go w prowadzonej działalności gospodarczej.

Również niezadowalająca jest liczba firm stosujących system zarządzania jakością. Obecnie około trzech tysięcy firm posiada certyfikat systemu zarządzania jakością. Są to przed wszystkim firmy średnie. Małe przedsiębiorstwa często nie są zainteresowane uzyskaniem formalnych certyfikatów jakości ponieważ tryb certyfikacji jest kosztowny i czasochłonny, wymagający często włączenia zewnętrznego konsultantów i dokonywania znacznych opłat.

Większość małych i średnich przedsiębiorstw funkcjonuje tylko na rynkach lokalnych i nie jest przygotowana do włączenia się w wymianę międzynarodową. Jedynie ok. 14 tys. firm prowadzi działalność eksportową.

Również pod względem rozwoju technologicznego polskie przedsiębiorstwa pozostają w tyle za firmami unijnymi. Wprowadzenie do produkcji nowego lub zmodernizowanego wyrobu, nowej lub zmodernizowanej technologii związane jest z poważnymi wydatkami: kosztem zakupu licencji lub know-how, kosztem prac badawczo-rozwojowych, kosztem uruchomienia prototypu i wdrożenia, kosztem certyfikacji itd. Koszty te są bardzo wysokie jak na możliwości małych i średnich firm.

Najpoważniejszą barierą rozwoju przedsiębiorstw stanowi brak środków finansowych na modernizację przedsiębiorstw.

Wśród małych i średnich przedsiębiorstw utrzymuje się tendencja do finansowania rozwoju przede wszystkim w oparciu o środki własne. Skłonność taką deklaruje ponad 90% firm z sektora MSP. Z jednej strony na postawę taką wpływają uwarunkowania makroekonomiczne, które określają rynkowe warunki funkcjonowania przedsiębiorstw, z drugiej natomiast czynniki wewnętrzne, w tym przede wszystkim wielkość majątku, jakim dysponuje przedsiębiorstwo. Czynniki te decydują m.in. o dostępności małych i średnich przedsiębiorstw do zewnętrznych źródeł finansowania. W warunkach polskich dostęp taki jest ciągle ograniczony.

Głównymi problemami limitującym dostęp MSP do kredytów bankowych jest często spotykany zwłaszcza u małych firm i tym bardziej osób rozpoczynających działalność gospodarczą brak historii kredytowej oraz wiarygodności kredytowej oznaczającej brak odpowiedniego zabezpieczenia kredytu. Bariery są również złożoność wniosków kredytowych oraz stosowanie uproszczonych form opodatkowania, a tym samym prowadzenie uproszczonej księgowości.

Inne ważne dla przedsiębiorców problemy to skomplikowane, niestabilne przepisy prawne dotyczące prowadzenia działalności gospodarczej. Przepisy te bardzo często nakładają na przedsiębiorców szereg zbyt wysokich obciążeń i niepotrzebnej biurokracji.

Znaczącą barierą rozwojową małych przedsiębiorstw są również zatory płatnicze i brak płynności finansowej powodowane coraz dłuższymi terminami spłaty należności.

Źródłem wiedzy o problemach małych i średnich przedsiębiorstw są m.in. badania ankietowe sektora MSP na reprezentatywnej próbie ogólnopolskiej prowadzone przez Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej.

Pierwsze, pilotażowe badanie ankietowe przeprowadzono we wrześniu 1998 r. Miało ono na celu sprawdzenie formuły i treści formularza badawczego.

W czerwcu 1999 r. przeprowadzono nieco zmodyfikowane badanie ankietowe na próbie 5000 jednostek wylosowanych spośród firm zarejestrowanych w Rejestrze Statystycznym REGON. Począwszy od 2000 r. badania te odbywają się dwa razy w roku. Mają one na celu określenie zmian koniunktury oraz problemów hamujących rozwój sektora MSP.

Dotychczasowe działania Rządu wobec małych i średnich przedsiębiorstw

Działania na rzecz małych i średnich przedsiębiorstw realizowane w latach 1995-2002

Po raz pierwszy jednolity program polityki wobec małych i średnich przedsiębiorstw został przyjęty w 1995 roku i obejmował lata 1995-1997.

W tym czasie uchwalono, istotne z punktu widzenia prowadzenia działalności gospodarczej, ustawy: Ordynacja podatkowa, Prawo bankowe, ustawa o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne, ustawa o Krajowym Rejestrze Sądowym, ustawa o zastawie rejestrowym i rejestrze zastawów.

W zakresie instrumentów organizacyjnych duże znaczenie dla rozwoju sektora małych i średnich przedsiębiorstw miało utworzenie w 1995 r. Polskiej Fundacji Promocji i Rozwoju Małych i Średnich Przedsiębiorstw jako instytucji, która koordynowała działania na rzecz podniesienia konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw na rynku krajowym i zagranicznym oraz realizowała programy rozwoju MSP, oparte o środki pomocy zagranicznej. Z inicjatywy Fundacji utworzony został Krajowy System Usług (KSU) dla małych i średnich przedsiębiorstw jako sieć współpracujących ze sobą instytucji wspierających MSP.

Krajowy System Usług dla MSP (KSU) to sieć ośrodków, zlokalizowanych na terenie całej Polski, świadczących usługi doradcze, szkoleniowe, informacyjne i finansowe. Wśród nich znajdują się centra wspierania biznesu, ośrodki wspierania przedsiębiorczości, agencje rozwoju regionalnego, organizacje pracodawców, fundacje i stowarzyszenia. System ten jest strukturą otwartą, nowe instytucje są corocznie włączane do sieci w drodze konkursu.

W zakresie instrumentów finansowych ważne dla działalności sektora małych i średnich przedsiębiorstw było utworzenie w grudniu 1994 r. Funduszu Poręczeń Kredytowych, przekształconego następnie w 1997 r. w Krajowy Fundusz Poręczeń Kredytowych Banku Gospodarstwa Krajowego. Fundusz ten oferuje poręczenia na obszarze całego kraju za pośrednictwem sieci banków współpracujących. Pod względem wielkości kapitału oraz zasięgu działania jest to w tej chwili największy fundusz w Polsce.

Ponadto od 1995 roku zaczęły powstawać pierwsze fundusze lokalne i regionalne udzielające poręczeń kredytowych dla sektora MSP.

Podstawową funkcją, jaką pełnią fundusze poręczeń kredytowych, jest ułatwianie małym i średnim przedsiębiorstwom dostępu do finansowania bankowego.

W celu wspierania przedsiębiorstw, szczególnie małych i średnich, w dostępie do nowych technologii utworzono, w 1996 r., Agencję Techniki i Technologii. Agencja ta udzielała¹¹ pomocy finansowej przedsiębiorcom na wdrożenie innowacyjnych technik i technologii w postaci pożyczek. Ponadto corocznie organizowała konkurs „Polski Produkt Przyszłości” służący promocji polskich wyrobów i technologii.

---

¹¹ W 2002 r. Agencja Techniki i Technologii została zlikwidowana, a jej zadania przejęła Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości.

Realizacja programu przyjętego w 1995 r. wpłynęła na poprawę warunków funkcjonowania sektora małych i średnich przedsiębiorstw oraz potwierdziła konieczność realizacji i kontynuacji tego typu wsparcia.

Dlatego też opracowany został kolejny program polityki Rządu wobec małych i średnich przedsiębiorstw nazwany „*Kierunki działań Rządu wobec małych i średnich przedsiębiorstw do 2002 roku*”, który został przyjęty przez Radę Ministrów na posiedzeniu w dniu 11 maja 1999 roku.

Za cel główny polityki wobec sektora MSP w latach 1999-2002 Rząd przyjął: kształtowanie warunków dla tworzenia i pełnego wykorzystania potencjału rozwojowego sektora MSP.

Natomiast przyjęte cele pośrednie to zwiększenie konkurencyjności, wzrost eksportu oraz wzrost nakładów inwestycyjnych w sektorze MSP.

Dokument ten stał się podstawą wszystkich podejmowanych przez Rząd działań na rzecz małych i średnich firm oraz przeznaczenia środków budżetowych na bezpośrednią pomoc dla przedsiębiorców.

Około 20 mln zł przeznaczonych na ten cel w 2000 roku pozwoliło pomóc przedsiębiorcom w dostępie do wiedzy i informacji w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej, promować wśród nich jakości, poprawić dostęp do zewnętrznych źródeł finansowania prowadzonej działalności.

W kolejnych latach na realizację tego programu przeznaczono znacznie większe środki budżetowe (około 70 mln zł w 2001 r., ponad 50 mln zł w 2002 r.), co pozwoliło kontynuować dotychczasowe działania na znacznie większą skalę.

Stworzony został system instytucjonalnego wspierania małych i średnich przedsiębiorstw zapewniający wszystkim przedsiębiorcom w Polsce jednakowy dostęp do oferowanych instrumentów. W skład tego systemu wchodzi: Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości oraz ośrodki Krajowego Systemu Usług..

Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości (PARP) rozpoczęła działalność z dniem 1 stycznia 2001 r. Jest ona prawnym następcą Polskiej Fundacji Promocji i Rozwoju Małych i Średnich Przedsiębiorstw działającej w latach 1995-2000 i podlega Ministrowi Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej. Agencja jest odpowiedzialna za kontynuację działań podjętych przez tę Fundację w 2000 r., zwłaszcza przy realizacji projektów współfinansowanych ze środków programu Unii Europejskiej Phare. Celem działania Agencji jest udział w realizacji programów rozwoju gospodarki, w szczególności w zakresie wspierania rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw, eksportu, spójności społeczno-gospodarczej kraju, wykorzystywania nowych technik i technologii.

W 2002 r. nastąpiło poszerzenie zakresu działania PARP. Przejęła ona zadania zlikwidowanych: Agencji Techniki i Technologii oraz Polskiej Agencji Rozwoju Regionalnego. Zmiany te, w dużej mierze wynikały, z potrzeby zapewnienia bardziej efektywnego systemu wspierania przedsiębiorstw.

PARP pełni dwie podstawowe funkcje: rządowej agencji do spraw rozwoju przedsiębiorczości, realizującej zadania wynikające z polityki państwa wobec małych i średnich przedsiębiorstw oraz polityki rozwoju gospodarki, a także jednostki wdrażającej programów Phare, zwłaszcza w zakresie rozwoju sektora MSP. PARP, jako jednostka sprawdzona w prawidłowym wdrażaniu programów ze środków pomocowych, zostanie włączona w system wdrażania Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz Europejskiego Funduszu Społecznego.

PARP prowadzi również akredytację instytucji i konsultantów świadczących usługi dla przedsiębiorstw o oparciu o jednolite standardy funkcjonowania ośrodków oraz procedury świadczenia usług.

Krajowy System Usług dla MSP (KSU) to obecnie sieć ok. 140 ośrodków, zlokalizowanych na terenie całej Polski, świadczących usługi doradcze, szkoleniowe, informacyjne i finansowe.

Spośród ośrodków KSU zostały powołane, w 2001 roku, w każdym województwie Regionalne Instytucje Finansujące (RIF), które są regionalnym partnerem PARP współpracującym przy wdrażaniu polityki sektorowej adresowanej do MSP w regionie oraz łącznikiem, który w sposób spójny stosuje odpowiednie i skoordynowane instrumenty na poziomach regionalnym i krajowym.

Natomiast w 2000 roku rozpoczęto tworzenie, w ramach sieci KSU, Punktów Konsultacyjno-Doradczych (PKD) świadczących bezpłatne usługi informacyjne i doradcze dla MSP oraz osób podejmujących działalność gospodarczą. Obecnie istnieje 133 PKD.

Bezpośrednie wspieranie przedsiębiorców, realizowane za pośrednictwem opisanego systemu, polega m.in. na:

- **refundowaniu małym przedsiębiorcom części kosztów poniesionych z tytułu uczestnictwa w szkoleniach;**

Dotacja szkoleniowa skierowana jest do małych przedsiębiorców i przeznaczona jest na finansowanie części kosztów uczestnictwa osoby zarządzającej małym przedsiębiorstwem w szkoleniu z zakresu zarządzania zasobami przedsiębiorstwa, marketingu, zastosowania technik informatycznych itd. Dofinansowanie wynosi do 60% kosztów uczestnictwa w szkoleniu, jednak nie więcej niż 1000 zł na jedno szkolenie i 5000 zł dla jednego przedsiębiorcy.

Punkty Refundacji Szkoleń, działające przy Regionalnych Instytucjach Finansujących, do końca października 2002 r. przyjęły łącznie 4 035 wniosków, z czego 3 623 uzyskały dofinansowanie (pozostałe zostały odrzucone ze względów formalnych). Łączna kwota dotacji wynikająca z zaakceptowanych wniosków to ok. 2,5 mln zł. Większość wypłaconych dotacji dotyczyła szkoleń związanych z zarządzaniem zasobami przedsiębiorstwa oraz marketingu.

- **zapewnieniu małym i średnim przedsiębiorcom oraz osobom podejmującym działalność gospodarczą bezpłatnych usług doradczych w podstawowym zakresie związanym z prowadzoną działalnością;**

Od stycznia do końca września 2002 r. 133 Punkty Konsultacyjno-Doradcze (PKD) świadczące bezpłatne usługi informacyjne i doradcze obsłużyły łącznie ponad 31 tys. klientów, z tego ok. 12 tys. to przedsiębiorcy, a ok. 19 tys. to osoby rozpoczynające działalność gospodarczą. W wymienionym okresie PKD wykonały ok. 41 tys. usług – ok. 16,5 tys. na rzecz przedsiębiorców i ok. 24,5 tys. na rzecz osób rozpoczynających działalność gospodarczą. Średni czas konsultacji wyniósł blisko 4 godziny, a średnia wartość usług zrealizowanych na rzecz jednego klienta to 340 zł.

- **refundowaniu przedsiębiorcom części wydatków związanych z procesem uzyskiwania certyfikatów ISO;**

Dotacja na uzyskanie certyfikatu przeznaczona jest na finansowanie części kosztów usług doradczych i szkoleniowych w zakresie projektowania i wdrażania,

potwierdzonych certyfikatem, systemów zarządzania jakością, środowiskiem lub bezpieczeństwem i higieną pracy oraz części kosztów auditu certyfikacyjnego. Dofinansowanie wynosi do 60% kosztów usług doradczo-szkoleniowych oraz do 60% kosztów auditu certyfikacyjnego.

Do końca października 2002 r. przyjęto łącznie 1 772 wnioski, z czego 1 296 uzyskało dofinansowanie (pozostałe odrzucono ze względów formalnych). 931 zawartych umów dotyczyło wniosków złożonych przez małe firmy. Prawie wszystkie umowy dotacji dotyczyły dofinansowania zarówno procesu wdrożenia systemu, jak i kosztów auditu certyfikacyjnego.

- **finansowaniu części kosztów przygotowania przedsiębiorstwa do uczestniczenia w regulowanym rynku papierów wartościowych;**

Dotacja na przygotowanie do uczestnictwa w rynku kapitałowym skierowana jest do małych i średnich przedsiębiorców i przeznaczona jest na finansowanie części kosztów usług doradczych związanych z dopuszczeniem akcji emitowanych przez przedsiębiorcę do publicznego obrotu i wprowadzaniem ich na nieurzędowy, regulowany rynek papierów wartościowych. Dofinansowanie wynosi do 60% ww. kosztów, nie więcej niż 100 tys. zł. Instrument ten jednak nie cieszy się zainteresowaniem przedsiębiorców.

Mali i średni przedsiębiorcy mogą również otrzymać, ze środków budżetowych, refundację części kosztów związanych z uczestnictwem w imprezach targowo-wystawienniczych za granicą, z udziałem w misjach gospodarczych, a także części kosztów uzyskania certyfikatów potrzebnych do prowadzenia działalności eksportowej lub poprawy konkurencyjności oferty eksportowej. Ponadto przedsiębiorcy są wspierani, za pośrednictwem wydziałów ekonomiczno-handlowych ambasad i konsulatów generalnych RP za granicą, w nawiązaniu kontaktów gospodarczych z partnerami zagranicznymi.

Obok bezpośredniego wspierania przedsiębiorców, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości udziela także dotacji na inicjatywy wspierające rozwój przedsiębiorczości przeznaczone na finansowanie części kosztów przedsięwzięć w tym zakresie, w szczególności na organizację lub udział w konkursach, konferencjach, seminariach, imprezach targowo-wystawienniczych oraz wydanie publikacji. O dotację mogą się ubiegać organy prowadzące: szkołę, zakład doskonalenia nauczycieli, placówkę działającą w systemie oświaty oraz osoby prawne: stowarzyszenia, fundacje, organizacje zrzeszające przedsiębiorców, szkoły wyższe i inne. Dofinansowanie wynosi do 50% kosztów netto przedsięwzięcia, nie więcej jednak niż 150 tys. zł. Do września 2002 r. odbyły się cztery edycje konkursu, na które wpłynęło 368 wniosków. Do realizacji zostały wybrane 94 projekty. W 2002 r. na dotacje przeznaczono 4 mln zł.

Ponadto udzielane są przez PARP dotacje na powiększenie kapitału funduszy pożyczkowych lub funduszy poręczeniowych dla małych i średnich przedsiębiorców prowadzonych przez podmioty działające na rzecz rozwoju przedsiębiorczości. Dotacje wynoszą do 2 mln zł, ale nie więcej niż dotychczasowy kapitał funduszu. W 2001 r. udzielono 9 dotacji na powiększenie kapitału funduszy pożyczkowych na kwotę 6 900 tys. zł oraz 8 dotacji na powiększenie kapitału funduszy poręczeń kredytowych na kwotę 6 867,5 tys. zł. W 2002 r. do konkursów na powiększenie kapitału funduszy pożyczkowych przystąpiło 38 instytucji, zaś na powiększenie kapitału funduszy poręczeniowych 34 organizacje.

Działania wspierające rozwój małych i średnich przedsiębiorstw finansowane są także ze środków programu Phare.

Najważniejszymi programami Phare realizowanymi dotychczas na rzecz MSP były:

- **program Step (I i II) Wspieranie Przedsiębiorczości w Polsce** - obejmował działania mające na celu podniesienie konkurencyjności MSP oraz rozszerzenie ich działania na rynki europejskie. Jednym z podstawowych elementów programu Step I było rozpoczęcie budowy Krajowego Systemu Usług dla MSP. Ponadto jeden z podprojektów tego programu dotyczył dostarczania usług dla MSP i był realizowany przez ośrodki Krajowego Systemu Usług.
- **program STRUDER** - wspierał procesy wspomagające rozwój ekonomiczny w regionach szczególnie dotkniętych efektami restrukturyzacji gospodarki. Jednym z jego komponentów był Fundusz Dotacji, którego celem było wspieranie małych i średnich przedsiębiorstw w sześciu dawnych województwach: wałbrzyskim, katowickim, rzeszowskim, łódzkim, olsztyńskim oraz suwalskim. Fundusz Dotacji był ukierunkowany przede wszystkim na współfinansowanie zakupu środków trwałych. Zrealizowanych zostało 1016 projektów inwestycyjnych na łączną kwotę ponad 130 mln EUR.

Ogólna ocena programu i jego efektów jest bardzo dobra. Program STRUDER to najbogatsze źródło wiedzy i doświadczeń z zakresu wsparcia rozwoju regionalnego w formach zintegrowanych i zdecentralizowanych. Program przyczynił się do podniesienia kwalifikacji wielu specjalistów na co dzień zajmujących się realizacją polityki regionalnej w gminach, powiatach i województwach, przygotowując tym samym grunt dla sprawnego wdrażania następnych programów.

- **program EXPROM II** – wspierał proeksportowy rozwój MSP w wybranych sektorach przemysłowych. Z programu skorzystało ponad 300 małych i średnich przedsiębiorstw zaangażowanych w działalność eksportową z sektorów: meblarstwo, produkty z tworzyw sztucznych, odlewnictwo, odzież, instrumenty medyczne oraz części i podzespoły dla motoryzacji.

Program EXPROM II został oceniony jako dobrze zaplanowany i zrealizowany, ponadto efektywny, pożyteczny i kształcący. Program realizowany był z jednej strony w trudnym i wymagającym sektorze małych i średnich przedsiębiorstw, a z drugiej strony, zgodnie z procedurami wydatkowania pieniędzy publicznych, wymagał wielkiego zaangażowania PARP w jego realizację. Jednostka Zarządzająca Programem, na miarę swoich ograniczonych zasobów, dobrze wykonała postawione przed nią zadanie.

W ostatnim okresie rozpoczęła się realizacja kolejnych programów Phare:

- **Phare 2000 Krajowy Program Rozwoju MSP** – obejmuje umocnienie struktur instytucjonalnych oraz zasobów ludzkich, które uczestniczą w tworzeniu oraz wdrażaniu instrumentów polityki zwiększających konkurencyjność sektora MSP. W ramach tego programu przedsiębiorcy mogą korzystać z trzech rodzajów dotacji związanych z wdrażaniem systemów jakości, wprowadzaniem nowych technologii w firmach, przygotowaniem ich do funkcjonowania na rynku Unii Europejskiej. Termin składania wniosków do tego programu to lipiec 2002 r. – marzec 2003 r.

W okresie od lipca do października 2002 r. wpłynęło 386 wniosków do komponentu „Wstęp do jakości”. Aż 117 z nich było niezgodnych formalnie. W wymienionym okresie do realizacji przyjęto 251 projektów, z czego 117 umów dotyczyło projektów złożonych przez przedsiębiorców prowadzących małe firmy. Z łącznej kwoty 898,3 tys. EUR przyznanych dotacji przedsiębiorcy prowadzący małe firmy otrzymali ok. 428,9 tys. EUR.

Do drugiego komponentu „Innowacje i technologie dla rozwoju przedsiębiorstw” zostały złożone 223 wnioski (54 było niezgodnych formalnie). Do realizacji przyjęto 125 projektów. Z łącznej kwoty 825,8 tys. EUR przyznanych dotacji przedsiębiorcy prowadzący małe firmy otrzymali ok. 643,4 tys. EUR.

Trzeci komponent „Przygotowanie do działania na rynku europejskim” skierowany jest do przedsiębiorstw państwowych prywatyzowanych drogą leasingu pracowniczego. Do dnia 30 października 2002 r. na liście publikowanej przez Ministerstwo Skarbu Państwa było 607 firm uprawnionych do uczestnictwa w programie. W okresie od lipca do października 2002 r. wpłynęły 42 wnioski, do realizacji przyjęto 36 projektów. Z łącznej kwoty 199,1 tys. EUR przyznanych dotacji przedsiębiorcy prowadzący małe firmy otrzymali ok. 44 tys. EUR.

- **Phare 2000 Krajowy Program Rozwoju Eksportu** - ma na celu zwiększenie zainteresowania przedsiębiorców eksportem na Wspólny Rynek. Firmy mogą otrzymać dotacje na działania związane z prowadzeniem i rozwijaniem działalności eksportowej. Okres składania wniosków do tego programu to luty – wrzesień 2002 r.

Program ten obejmuje dwa komponenty „Wprowadzenie do eksportu” – dotacje na udział w programie szkoleniowo-doradczym oraz „Program Promocji Eksportu” – dotacje na realizację działań marketingowo-promocyjnych ukierunkowanych na wejście na nowe rynki eksportowe.

W okresie luty – wrzesień 2002 r. do komponentu „Wprowadzenie do eksportu” zostały złożone 234 wnioski (14 było niezgodnych formalnie). Do realizacji przyjęto 220 projektów. Dwie trzecie zawartych umów dotyczyło projektów złożonych przez przedsiębiorców prowadzących małe firmy. Z łącznej kwoty 163,4 tys. EUR przyznanych dotacji przedsiębiorcy prowadzący małe firmy otrzymali ok. 119,1 tys. EUR.

Drugi komponent „Program promocji eksportu” cieszył się dużym zainteresowaniem przedsiębiorców. W okresie od lutego do września 2002 r. wpłynęło ogółem 1036 wniosków. Do realizacji przyjęto 517 projektów. Z łącznej kwoty 2 952,4 tys. EUR przyznanych dotacji przedsiębiorcy prowadzący małe firmy otrzymali ok. 1 410,4 tys. EUR. Zdecydowana większość dofinansowywanych projektów dotyczyła uczestnictwa w zagranicznych targach i wystawach.

- **Phare 2000 Spójność Społeczna i Gospodarcza** - stwarza warunki dla osiągnięcia większej spójności społecznej i gospodarczej pięciu województw objętych programem poprzez rozwój małych i średnich przedsiębiorstw i tworzenie nowych miejsc pracy. Oferuje dotacje doradczo-szkoleniowe na działania związane z rozwojem przedsiębiorstwa, pomoc dla firm eksportujących, a także dotacje inwestycyjne. Okres składania wniosków to sierpień 2002 – listopad 2003 r.

Komponent „Program rozwoju przedsiębiorstw” dostępny jest dla przedsiębiorców z województw: warmińsko-mazurskiego, podkarpackiego, lubelskiego i śląskiego. W okresie od sierpnia do października 2002 r. wpłynęło 68 wniosków, do realizacji przyjęto 54 projekty, a kwota przyznanych dotacji wyniosła ok. 197 tys. EUR.

Komponent „Program rozwoju przedsiębiorstw eksportowych” dostępny jest dla przedsiębiorców z województw: podkarpackiego, śląskiego i lubelskiego. W okresie od sierpnia do października 2002 r. wpłynęło 121 wniosków. Do realizacji przyjęto 98 projektów, a dotacji przyznano na kwotę 576,8 tys. EUR.

Trzeci komponent „Fundusz dotacji inwestycyjnych” dostępny jest dla inwestycji realizowanych w województwach: podlaskim, warmińsko-mazurskim, śląskim, podkarpackim oraz lubelskim. W okresie od sierpnia do października 2002 r. wpłynęło 622 wniosków, do realizacji przyjęto 549 projektów, łączna kwota przyznanych dotacji wyniosła 13 642,4 tys. EUR.

Również w ramach kolejnych edycji programu Phare 2001, 2002 i 2003 zaprogramowano wsparcie dla MSP.

Efektom realizacji programu „*Kierunki działań Rządu wobec małych i średnich przedsiębiorstw do 2002 roku*” jest także utworzenie internetowej bazy danych o regulacjach prawnych obowiązujących w Unii Europejskiej (eulex.mg.gov.pl), dzięki której przedsiębiorcy uzyskali dostęp do opracowanych w języku polskim syntez aktów prawnych Unii Europejskich istotnych dla prowadzenia działalności gospodarczej.

Realizowana jest również ogólnopolska kampania edukacyjno-informacyjna kierowana do małej i średniej wielkości spółek w zakresie regulowanego rynku giełdowego i pozagiełdowego. Głównym celem prowadzonej kampanii jest przyciągnięcie małych i średnich przedsiębiorstw na rynek regulowany (giełdowy i pozagiełdowy) poprzez przybliżenie regulacji i zasad funkcjonowania rynku papierów wartościowych, a także przedstawienie korzyści i zagrożeń wynikających z osiągnięcia statusu spółki publicznej. Utworzony portal internetowy (www.e-msp.pl) zawiera najważniejsze informacje w tym zakresie.

„Strategia działań prywatyzacyjnych w sektorze MSP w obszarze działania Ministerstwa Skarbu Państwa”

Dokument ten, przyjęty przez Radę Ministrów na posiedzeniu w dniu 3 kwietnia 2001 r., dotyczy prywatyzacji przedsiębiorstw, w którym uznano za istotne m.in. podjęcie działań przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości we współpracy z wojewodami, Ministerstwem Skarbu Państwa oraz Ministerstwem Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej, mających na celu wspomaganie promocji prywatyzacji bezpośredniej, jak również poszukiwanie inwestorów krajowych i zagranicznych dla prywatyzowanych przedsiębiorstw. W tym celu zamieszczane są w prasie (w dzienniku „Rzeczpospolita”) ogłoszenia zapraszające inwestorów do uczestnictwa w prywatyzacji bezpośredniej przedsiębiorstw państwowych. W okresie od czerwca do października 2002 r. ukazało się 16 takich ogłoszeń dotyczących przedsiębiorstw państwowych, dla których organami założycielskimi są wojewodowie.

Działania na rzecz małych i średnich przedsiębiorstw podjęte w 2002 roku

Pakiet „Przede wszystkim przedsiębiorczość” – element strategii gospodarczej „Przedsiębiorczość – Rozwój – Praca”

Jedną z barier rozwoju przedsiębiorczości są skomplikowane, nieprzyjazne przedsiębiorcom przepisy prawne dotyczące prowadzenia działalności gospodarczej. Przepisy te są niestabilne, bardzo często nakładają na przedsiębiorców szereg zbyt wysokich obciążeń i niepotrzebnej biurokracji.

W celu poprawy otoczenia prawnego oraz ułatwienia przedsiębiorcom podejmowania i prowadzenia działalności gospodarczej w styczniu 2002 r. został przyjęty przez Radę Ministrów dokument pt. Założenia do pakietu „Przede wszystkim przedsiębiorczość”

stanowiący jeden z podstawowych elementów strategii gospodarczej „Przedsiębiorczość – Rozwój – Praca”.

W dokumencie tym zostały wymienione akty prawne, które powinny zostać znowelizowane, wraz z kierunkiem postulowanej nowelizacji oraz nowe inicjatywy legislacyjne do podjęcia. Zmiany te przewidują likwidację barier biurokratycznych oraz uproszczenie procedur, wprowadzenie bardziej przyjaznych przepisów i procedur podatkowych, uproszczenie systemu ubezpieczeń społecznych, a także uelastycznienie przepisów prawa pracy.

Propozycje instrumentów prawnych zostały pogrupowane w następujące bloki tematyczne:

- uproszczenie systemu podatkowego,
- obniżenie kosztów pracy oraz uelastycznienie stosunków pracy,
- uproszczenie systemu ubezpieczeń społecznych,
- uproszczenie przepisów proceduralnych,
- nowe regulacje prawne,
- przegląd procedur, instrukcji i innych aktów wewnętrznych, pod kątem usunięcia ewentualnych barier w kontaktach urząd – przedsiębiorca.

Zadania zaproponowane w tym dokumencie realizowane są zgodnie z przyjętym harmonogramem. Większość zadań została zrealizowana. Projekty ponad 25 aktów prawnych przyjętych przez Radę Ministrów zostały skierowane do Sejmu R.P., większość z nich została już uchwalona.

Sejm R.P. uchwalił ustawy:

- o zmianie ustawy - Prawo działalności gospodarczej i ustawy o funkcjach konsulów Rzeczypospolitej Polskiej – 23 maja 2002 r. (Dz. U. nr 115, poz. 995), weszła w życie 8 sierpnia 2002 r.
- o zniesieniu Generalnego Inspektora Celnego, o zmianie ustawy o kontroli skarbowej oraz o zmianie niektórych innych ustaw – 7 czerwca 2002 r. (Dz. U. nr 89, poz. 804), weszła w życie 1 lipca 2002 r.
- o zmianie ustawy o podatku od czynności cywilnoprawnych – 7 czerwca 2002 r. (Dz. U. nr 121, poz. 1031), weszła w życie 1 stycznia 2003 r.
- o zmianie ustawy - Prawo własności przemysłowej – 20 czerwca 2002 r. (Dz. U. Nr 113, poz. 983), weszła w życie 4 sierpnia 2002 r.
- o ochronie przed przywozem na polski obszar celny towarów subsydiowanych – 21 czerwca 2002 r. (Dz. U. Nr 125, poz. 1063), weszła w życie 7 listopada 2002 r.
- o zmianie ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji – 5 lipca 2002 r. (Dz. U. Nr 126, poz. 1071), weszła w życie 10 listopada 2002 r.
- o świadczeniu usług drogą elektroniczną - 18 lipca 2002 r. (Dz. U. Nr 144, poz. 1204), wejdzie w życie 10 marca 2003 r.
- o zmianie ustawy o opłacie skarbowej – 24 lipca 2002 r. (Dz. U. Nr 135, poz. 1143), weszła w życie 1 stycznia 2003 r.
- o zmianie ustawy - Kodeks pracy oraz o zmianie niektórych innych ustaw (w tym m.in. nowelizacja ustawy o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy oraz nowelizacja ustawy o

zakładowym funduszu świadczeń socjalnych) – 26 lipca 2002 r. (Dz. U. Nr 135, poz. 1146), weszła w życie 29 listopada 2002 r.

- o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych – 27 lipca 2002 r. (Dz. U. Nr 141, poz. 1179), weszła w życie 1 stycznia 2003 r.
- o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz o zmianie niektórych innych ustaw – 27 lipca 2002 r. (Dz. U. Nr 141, poz. 1182), weszła w życie 1 stycznia 2003 r.
- o zmianie ustawy o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne – 27 lipca 2002 r. (Dz. U. Nr 141, poz. 1183) weszła w życie 1 stycznia 2003 r.
- o zmianie ustawy o podatku od towarów i usług oraz o podatku akcyzowym – 30 sierpnia 2002 r. (Dz. U. Nr 153, poz. 1272), weszła w życie 1 października 2002 r.
- o zmianie ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi – 30 sierpnia 2002 r. (Dz. U. Nr 167, poz. 1372), weszła w życie 9 listopada 2002 r.
- o zmianie ustawy Ordynacja podatkowa oraz o zmianie niektórych ustaw – 12 września 2002 r. (Dz. U. Nr 169, poz. 1387), weszła w życie 1 stycznia 2003 r.
- o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych – 30 października 2002 r. (Dz. U. Nr 199, poz. 1673), weszła w życie 1 stycznia 2003 r.
- o minimalnym wynagrodzeniu za pracę oraz o zmianie niektórych ustaw – 10 października 2002 r. (Dz. U. Nr 200, poz. 1679), weszła w życie 1 stycznia 2003 r.
- o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz o zmianie niektórych innych ustaw – 18 grudnia 2002 r., (Dz. U. Nr 241, poz. 2074), weszła w życie 1 stycznia 2003 r.
- o udostępnianiu informacji gospodarczej - 9 stycznia 2003 r. (skierowana do Senatu).

Wiele rozwiązań zawartych w przyjętych ustawach będzie szczególnie korzystnych dla firm małych, które dominują w polskiej gospodarce. Dotyczy to szeregu rozwiązań w prawie pracy, które ograniczą wymagania o charakterze biurokratycznym np.:

- Ograniczenie obowiązków w zakresie wprowadzania regulaminów wynagradzania i regulaminów pracy do firm zatrudniających co najmniej 20 pracowników
- Podniesienie – z 10 do 100 pracowników - limitu dotyczącego obowiązku tworzenia służby bhp
- Podniesienie – z 50 do 250 pracowników - limitu dotyczącego obowiązku powoływania komisji bhp
- Zwolnienie pracodawców zatrudniających poniżej 20 pracowników z obowiązku stosowania procedury związanej z przeprowadzeniem grupowego zwolnienia pracowników z przyczyn dotyczących pracodawcy.

Również niektóre z przyjętych rozwiązań dotyczących prawa podatkowego będą szczególnie korzystne dla małych firm np.:

- Dokonanie gruntownej zmiany ustawy Ordynacja podatkowa w kierunku uproszczenia przepisów oraz uszczelnienia systemu.
- Wprowadzenie możliwości wyboru przez przedsiębiorcę o wartości sprzedaży do 800 tys. EUR kwartalnego, zamiast miesięcznego, okresu rozliczania zobowiązania podatkowego VAT oraz kasowej metody rozliczania tego podatku (obowiązek podatkowy powstaje z dniem otrzymania zapłaty).
- Podwyższenie kwoty przychodów uprawniających do korzystania z opodatkowania w zryczałtowanej formie (ryczałt od przychodów ewidencjonowanych) z 500 tys. zł. do 250 tys. EUR.
- Wprowadzenie możliwości kwartalnego opłacania ryczałtu dla podatników o przychodach nie przekraczających 25.000 EUR.
- Rozszerzenie zakresu stosowania karty podatkowej na działalność w zakresie wolnych zawodów, handlu detalicznego artykułami nieżywnościowymi oraz na wszystkich podatników prowadzących działalność gospodarczą bez zatrudniania pracowników.
- Wprowadzenie zmian w sposobach naliczania amortyzacji mających na celu uproszczenie zasad naliczania odpisów amortyzacyjnych oraz stanowiących zachętę do inwestowania w nowe środki trwałe (m.in. ograniczono liczbę pozycji w wykazie rodzajowym środków trwałych, umożliwiono zaliczenie do kosztów odpisu amortyzacyjnego w wysokości 30% wartości początkowej już w pierwszym roku używania środka trwałego oraz pozostawiono podatnikowi wybór co do metody (liniowej bądź degresywnej) dalszego amortyzowania w następnych latach) - nie będą mogły z tych rozwiązań skorzystać przedsiębiorstwa opodatkowane w formach zryczałtowanych (ryczałt od przychodów ewidencjonowanych i karta podatkowa), które nie dokonują odpisów amortyzacyjnych.
- Wprowadzenie możliwości dokonywania odpisów amortyzacyjnych na koniec kwartału lub na koniec roku podatkowego.
- Wyłączenie z przychodów nieodpłatnych świadczeń otrzymanych z tytułu korzystania z usług informacyjno – doradczych świadczonych w ramach rządowego wsparcia dla małych i średnich przedsiębiorstw;
- Zwolnienie z podatku dochodowego dotacji otrzymanych z budżetu państwa lub budżetów jednostek samorządu terytorialnego w tym także ww. dotacji otrzymanych za pośrednictwem agencji rządowych
- Wprowadzenie możliwości zapłaty stałych, zryczałtowanych zaliczek na podatek bez jednoczesnego obowiązku składania deklaracji podatkowych.

Przykładowe rozwiązania dotyczące uproszczenia systemu ubezpieczeń społecznych to m.in.:

- Zwolnienie osób prowadzących działalność gospodarczą, opłacających składki za siebie i osoby współpracując, ze składania dokumentów rozliczeniowych za kolejne miesiące, jeśli nie zaszły żadne zmiany w stosunku do poprzedniego rozliczenia.
- Uproszczenie zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych poprzez ograniczenie ilości przekazywanych informacji.
- Uzależnienie podstawy ustalania składki na ubezpieczenie wypadkowe od kategorii ryzyka ustalanych na poziomach: grup działalności oraz indywidualnym.

W zakresie uproszczenia przepisów proceduralnych szczególnie istotne są zmiany dotyczące:

- Zdefiniowania pojęcia przedsiębiorcy dla potrzeb prawa cywilnego, a także wprowadzenie nowych uregulowań dotyczących firmy i prokury - w ramach projektu nowelizacji Kodeksu cywilnego.
- Odejścia od dwukrotnego zaskarżania do NSA tych samych ustaleń planu zagospodarowania przestrzennego na etapie składania zarzutów do niego i na etapie jego uchwalania - w związku z projektem ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.
- Wprowadzenia zakazu kontroli podczas nieobecności przedsiębiorcy lub osoby przez niego upoważnionej - na gruncie nowelizacji ustawy Prawo działalności gospodarczej.
- Wprowadzenia możliwości legalnego używania znaków towarowych przez osoby trzecie, jeżeli odbywa się to pod kontrolą lub za zgodą, poprzez przywrócenie dopuszczalności udzielania sublicencji - na podstawie nowelizacji ustawy Prawo własności przemysłowej.
- Wprowadzenie nowej definicji wartości sprzedaży napojów alkoholowych liczonej od ilości sprzedanego asortymentu wyrażony w litrach i ceny, po której zostaje sprzedane, wartość sprzedaży liczona oddzielnie dla każdego rodzaju napojów alkoholowych, zróżnicowanie wartości opłat za korzystanie z zwolnień i uzależnienie ich od wielkości sprzedaży napojów alkoholowych w roku poprzednim, jednoznaczne określenie, iż zezwolenie i decyzje nie będą podlegały opłacie skarbowej – na gruncie nowelizacji ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Nowe regulacje prawne to m. in.:

- Ustawa z dnia 21 czerwca 2002 roku o ochronie przed przywozem na polski obszar celny towarów subsydiowanych. Ma ona na celu m.in. wprowadzenie możliwości stosowania z urzędu i na wniosek stron środków wyrównawczych oraz zobowiązania cenowego, w przypadku występowania przywozu towarów subsydiowanych wyrządzających szkodę przemysłowi krajowemu.
- Ustawa z dnia 18 lipca 2002 roku o świadczeniu usług drogą elektroniczną. Zawiera ona unormowanie zagadnień przetwarzania i przekazywania danych za pomocą technik informatycznych, a także określa zasady świadczenia usług drogą elektroniczną jednocześnie wprowadzając sankcje za ich nieprzestrzeganie.
- Ustawa z dnia 9 stycznia 2003 r. o udostępnianiu informacji gospodarczej (przekazana do Senatu), na podstawie której nastąpi określenie zasad i trybu udostępniania przez przedsiębiorców informacji o nierzetelnych dłużnikach przy zastosowaniu mechanizmów zapewniających wiarygodność udostępnianych informacji i ich odpowiednie zabezpieczenie. Jest to instrument, który powinien spowodować skrócenie okresu nieterminowego regulowania zobowiązań finansowych do 60 dni.

„Plan działań antykryzysowych w sferze ochrony rynku i miejsc pracy”

Kolejna inicjatywa rządowa podjęta w lipcu 2002 r. to "Plan działań antykryzysowych w sferze ochrony rynku i miejsc pracy".

Plan ten określa kierunkowo zestaw kilkunastu przedsięwzięć legislacyjnych i organizacyjnych, które dotyczą między innymi:

- restrukturyzacji niektórych zobowiązań publicznoprawnych od przedsiębiorców;
- pomocy publicznej dla przedsiębiorców o szczególnym znaczeniu dla rynku pracy;
- restrukturyzacji przedsiębiorstw przez banki;
- wprowadzenia kredytu podatkowego dla nowotworzonych przedsiębiorstw uruchamiających nowe miejsca pracy;
- usprawnienia reguł postępowania upadłościowego;
- wzmocnienia systemu poręczeń i gwarancji dla małych i średnich przedsiębiorstw oraz funduszy pożyczkowych dla małych przedsiębiorstw.

Jedną z inicjatyw podjętych w ramach realizacji tego Planu jest przyjęcie ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 roku o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz ustawy o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne. Zaproponowane w tej ustawie regulacje wprowadzają instytucję tzw. kredytu podatkowego dla podatników będących małymi przedsiębiorcami i zatrudniających nie mniej niż pięciu pracowników, rozpoczynających po raz pierwszy prowadzenie działalności gospodarczej po dniu wejścia w życie ustawy. Rozwiązanie ma służyć przełamaniu stagnacji gospodarczej poprzez stworzenie dla przedsiębiorców dodatkowych instrumentów stanowiących zachętę do tworzenia nowych firm.

Istota proponowanego kredytu podatkowego polega na tym, iż podatnicy uprawnieni do skorzystania z niego są zwolnieni (w drugim roku od rozpoczęcia działalności) z obowiązku:

- w przypadku podatników podatku dochodowego od osób fizycznych – składania comiesięcznych deklaracji, wpłacania zaliczek na podatek dochodowy, połączenia w zeznaniu rocznym dochodu uzyskanego z działalności gospodarczej z dochodami z innych źródeł i zapłaty podatku w tym zakresie w terminie złożenia tego zeznania;
- w przypadku podatników podatku dochodowego od osób prawnych – składania comiesięcznych deklaracji, wpłacania zaliczek na podatek dochodowy i zapłaty podatku w terminie złożenia zeznania;
- w przypadku podatników korzystających z opodatkowania w formie ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych – wpłacania comiesięcznego ryczałtu i zapłaty tego podatku w terminie złożenia zeznania.

Kredyt ten będzie podlegał spłacie w kolejnych latach podatkowych na zasadach określonych w ustawie.

Program "Kapitał dla przedsiębiorczych"

Najpoważniejszą barierę rozwoju przedsiębiorstw stanowi brak środków finansowych na modernizację przedsiębiorstw.

Wśród małych i średnich przedsiębiorstw utrzymuje się tendencja do finansowania rozwoju przede wszystkim w oparciu o środki własne. Skłonność taką deklaruje ponad 90% firm z sektora MSP. Z jednej strony na postawę taką wpływają uwarunkowania makroekonomiczne, które określają rynkowe warunki funkcjonowania przedsiębiorstw, z drugiej natomiast czynniki wewnętrzne, w tym przede wszystkim wielkość majątku, jakim dysponuje przedsiębiorstwo. Czynniki te decydują m.in. o dostępności małych i średnich przedsiębiorstw do zewnętrznych źródeł finansowania. W warunkach polskich dostęp taki jest ciągle ograniczony.

Głównymi problemami limitującym dostęp MSP do kredytów bankowych jest często spotykany zwłaszcza u małych firm i tym bardziej osób rozpoczynających działalność gospodarczą brak historii kredytowej oraz wiarygodności kredytowej oznaczającej brak odpowiedniego zabezpieczenia kredytu. Bariery są również złożoność wniosków kredytowych oraz stosowanie uproszczonych form opodatkowania, a tym samym prowadzenie uproszczonej księgowości.

W celu ułatwienia przedsiębiorcom dostępu do zewnętrznych źródeł finansowania prowadzonej działalności przygotowany został rządowy program rozbudowy systemu funduszy pożyczkowych i poręczeniowych dla małych i średnich przedsiębiorstw w latach 2002-2006 nazwany "Kapitał dla przedsiębiorczych". Program ten został przyjęty przez Radę Ministrów na posiedzeniu w dniu 13 sierpnia 2002 r.

Celem programu jest zbudowanie, w ciągu najbliższych czterech lat, sieci ok. 100 lokalnych i 16 regionalnych funduszy poręczeń kredytowych dla małych i średnich przedsiębiorstw oraz ok. 100 lokalnych i 16 regionalnych funduszy pożyczkowych dla małych firm. Instytucje te będą działać na zasadzie non-profit. Powszechnie dostępne poręczenia kredytowe ułatwią zaciąganie kredytów bankowych tym przedsiębiorcom, którzy posiadają zdolność kredytową lecz nie posiadają wymaganych zabezpieczeń. Fundusze pożyczkowe dostarczą zaś kapitału rozwojowego firmom najmniejszym, które pozostają poza sferą zainteresowania banków komercyjnych.

Sieci te będą budowane na zasadzie inicjatyw podejmowanych przez środowiska lokalne i regionalne, w tym przede wszystkim samorządy terytorialne i organizacje przedsiębiorców. Takie inicjatywy, po zgromadzeniu kapitału załączkowego na szczeblu lokalnym bądź regionalnym, będą wspomagane przez Rząd dostępnymi środkami finansowymi pochodzącymi ze źródeł krajowych i z funduszy Unii Europejskiej. Na realizację programu w pierwszym etapie (lata 2003-04) przeznaczone będą środki Funduszu Stabilizacyjnego w kwocie 70 mln zł oraz dotacja budżetowa w wysokości około 100 mln zł. Ponadto Skarb Państwa zasili program „resztówkami” (mniejszościowymi pakietami akcji i udziałów) o wartości nominalnej 100 mln zł rocznie. Natomiast po przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej system zostanie zasilony środkami funduszy strukturalnych w wysokości ok. 750 mln zł.

Sieć funduszy poręczeniowych będzie budowana wokół Banku Gospodarstwa Krajowego, zaś sieć funduszy pożyczkowych – wokół Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości. Instytucje te dostarczą fachowego wsparcia i doradztwa przy zakładaniu funduszy, ustalą standardy prowadzenia działalności pożyczkowej i poręczeniowej oraz będą nadzorować przestrzeganie tych standardów przez fundusze.

W ramach tworzonego systemu pożyczki i poręczenia dla osób podejmujących działalność gospodarczą, w tym głównie bezrobotnych i absolwentów udzielane będą na zasadach preferencyjnych. Także na zasadach preferencyjnych wspierane będą przedsięwzięcia innowacyjne.

Z pożyczek i poręczeń będą korzystać również małe firmy. W zależności od wielkości przedsięwzięcia będą mogły ubiegać się o pomoc w funduszach lokalnych lub w funduszach regionalnych.

Dla średnich przedsiębiorców system oferować będzie poręczenia spłaty kredytów i pożyczek.

„Zamówienia publiczne dla przedsiębiorczych”

Rada Ministrów przyjmując sprawozdanie z funkcjonowania w 2001 roku systemu zamówień publicznych uznała, że niezbędne jest opracowanie specjalnego programu pomocy i wspierania przedsiębiorców – przede wszystkim małych i średnich uczestniczących w rynku zamówień publicznych.

W wyniku współpracy Urzędu Zamówień Publicznych z dawnym Ministerstwem Gospodarki został opracowany dokument „Zamówienia publiczne dla przedsiębiorczych. Program wsparcia małych i średnich przedsiębiorców – potencjalnych uczestników rynku zamówień publicznych na lata 2003-2005”.

W dniu 3 grudnia 2002 r. dokument został przyjęty przez Kierownictwo dawnego Ministerstwa Gospodarki.

W ramach programu zostaną podjęte działania legislacyjne, szkoleniowo-doradcze oraz organizacyjno-informacyjne, przedsiębiorcy otrzymają również wsparcie finansowe.

Działania te mają na celu:

- umożliwienie małym i średnim przedsiębiorstwom szerszego i pełniejszego dostępu do informacji o systemie zamówień publicznych, w tym do informacji o organizowanych postępowaniach o zamówienie publiczne,
- pokonanie bariery kompetencyjnej poprzez stworzenie mechanizmów efektywnej współpracy wzajemnie pomiędzy przedsiębiorcami – podmiotami i uczestnikami obrotu gospodarczego (aspekt horyzontalny) a także współpracy z organizacjami samorządu zawodowego, organizacjami biznesowymi i innymi instytucjami związanymi z działalnością tego sektora życia gospodarczego,
- stworzenie i uruchomienie mechanizmów finansowego wspierania małych i średnich przedsiębiorstw uczestniczących w procesie udzielania zamówień publicznych.

Efektom zwiększenia udziału MSP w rynku zamówień publicznych będzie z jednej strony rozwój gospodarki i wzrost zatrudnienia lokalnego, z drugiej zaś zwiększenie liczby uczestników rynku zamówień publicznych, konkurencyjności składanych ofert, a w konsekwencji efektywniejsze wykorzystywanie środków publicznych.

Polityka Unii Europejskiej wobec małych i średnich przedsiębiorstw

Wspieranie rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw to jeden z najważniejszych priorytetów Unii Europejskiej.

Nowy strategiczny cel Unii Europejskiej na najbliższe dziesięciolecie wyznaczony w Lizbonie w 2000 r. to stworzenie opartej na wiedzy, a zarazem najbardziej konkurencyjnej i dynamicznej gospodarki na świecie, zdolnej do systematycznego wzrostu gospodarczego, zapewniającej większą liczbę lepszych miejsc pracy w warunkach większej spójności społecznej. Strategia lizbońska, wśród działań o charakterze priorytetowym, wymienia stworzenie sprzyjających warunków umożliwiających powstawanie i rozwój firm innowacyjnych, szczególnie w grupie małych i średnich przedsiębiorstw oraz stymulowanie przedsiębiorczości.

Jej efektem jest Europejska Karta Małych Przedsiębiorstw wyznaczająca podstawowe kierunki działań wobec tej grupy firm. Karta została zatwierdzona przez Radę Unii Europejskiej (General Affairs Council) w dniu 13 czerwca 2000 roku oraz przyjęta przez Radę Europejską w Feira na posiedzeniu w dniach 19-20 czerwca 2000 roku.

Europejska Karta Małych Przedsiębiorstw definiuje zobowiązania i kierunki działania dla rządów przyjmujących jej zapisy i zasady postępowania.

Wyznaczone obszary, w których należy podejmować działania, obejmują:

- Kształcenie i szkolenia z zakresu przedsiębiorczości
- Mniejsze koszty i łatwiejsze rozpoczęcie działalności
- Sprawniejsze ustawodawstwo i lepsze przepisy
- Dostępność szkoleń
- Usprawnienie dostępu w trybie online
- Szersza działalność wychodząca poza jednolity rynek
- Kwestie opodatkowania i finansów
- Zwiększenie możliwości technologicznych małych przedsiębiorstw
- Skuteczne modele handlu elektronicznego oraz najlepsze wsparcie dla małych przedsiębiorstw
- Rozwijanie silniejszej i skuteczniejszej reprezentacji interesów małych przedsiębiorstw na szczeblu Unii Europejskiej i poszczególnych państw.

W dniu 7 lutego 2002 r. dawne Ministerstwo Gospodarki otrzymało oficjalnie zaproszenie z Komisji Europejskiej do przyjęcia Europejskiej Karty Małych Przedsiębiorstw. Komitet Integracji Europejskiej w dniu 10 kwietnia 2002 r., na wniosek Ministra Gospodarki, podjął uchwałę w sprawie przyjęcia wytycznych zawartych w Europejskiej Karcie Małych Przedsiębiorstw.

W dniach 23-24 kwietnia 2002 r. w Mariborze odbyła się Międzynarodowa Konferencja CC BEST (Candidate Countries Business Environment Simplification Task (Force)), podczas której podpisana została deklaracja (The Maribor Declaration) zobowiązująca państwa aspirujące do członkostwa w Unii Europejskiej do przyjęcia zapisów Europejskiej Karty Małych Przedsiębiorstw oraz raportowania procesu ich implementacji.

Przygotowany został pierwszy raport z realizacji w Polsce postanowień Europejskiej Karty Małych Przedsiębiorstw. We wrześniu 2002 r. raport został przekazany do Komisji Europejskiej.

Polska uczestniczy również w innych inicjatywach wspólnotowych.

Najważniejszym programem Unii Europejskiej wspierającym małe i średnie przedsiębiorstwa jest „**Wieloletni Program na Rzecz Przedsiębiorstw i Przedsiębiorczości**” obejmujący lata 2001 - 2005.

Wieloletni Program na Rzecz Przedsiębiorstw i Przedsiębiorczości skupia się na:

- promowaniu przedsiębiorczości jako cennej i produktywnej umiejętności życiowej, zorientowanej na klienta i sprzyjającej świadczeniu usług wysokiej jakości
- wspieraniu prawodawstwa i środowiska biznesowego w zrównoważonym rozwoju, w badaniach, pro - innowacyjności i przedsiębiorczości
- poprawianiu otoczenia finansowego małych i średnich przedsiębiorstw
- zwiększaniu konkurencyjności małych i średnich firm w gospodarce opartej na wiedzy
- zapewnianiu wysokiej jakości usług poprzez skoordynowane działania sieci wspierających przedsiębiorczość.

Uczestnictwo w tym programie umożliwia Polsce dostęp do najlepszych doświadczeń i osiągnięć krajów członkowskich w zakresie wspierania rozwoju i konkurencyjności MSP w gospodarkach wykorzystujących nowe technologie, benchmarking oraz możliwości jakie stwarza gospodarka elektroniczna w prowadzeniu działalności gospodarczej.

Instytucje polskie wspierające rozwój MSP mają możliwość aplikowania do 3 komponentów Programu:

- *Euro-Info centra* - planowane jest zwiększenie liczby polskich Euro-Info centrów do 16 ośrodków (aktualnie działa 12 ośrodków).
- *Wymiana najlepszych doświadczeń w zakresie wspierania MSP* - komponent ten obejmuje głównie badania, organizację konferencji, seminariów, opracowywanie i publikację raportów oraz wydawnictw, umożliwia polskim instytucjom badawczym udział w najlepszych doświadczeniach Europejskich .
- *Instrumenty pomocy finansowej* - przewiduje wsparcie dla rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw poprzez tworzenie systemów gwarancji kredytów bankowych oraz dokapitalizowanie funduszy venture capital inwestujących w sektorze MSP. Z pomocy finansowej w ramach tego instrumentu będą mogły skorzystać fundusze pożyczkowe, fundusze poręczeniowe i inkubatory przedsiębiorczości.

Udział we wszystkich komponentach ww. programu przygotowuje małe i średnie przedsiębiorstwa do wymogów jakie niesie proces globalizacji i umożliwi wyrównanie ich szans w konkurencji na Jednolitym Rynku Europejskim.

Wspieranie rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw w ramach polityki regionalnej

Polityka regionalna jest istotnym elementem prowadzonej polityki społeczno-gospodarczej. Jej celem jest podnoszenie konkurencyjności regionów oraz wyrównywanie dysproporcji rozwojowych między regionami.

Ważnym narzędziem realizacji polityki rozwoju regionalnego jest wsparcie dla małych i średnich przedsiębiorstw.

Wspieranie rozwoju sektora małych i średnich przedsiębiorstw w ramach programów regionalnych ma na celu dywersyfikację, wzmocnienie i rozwój gospodarek regionalnych, a także utrzymanie i wzrost zatrudnienia na regionalnych i lokalnych rynkach pracy. Ta ostatnia przesłanka ma szczególne znaczenie w regionach zagrożonych lub już dotkniętych wysokim bezrobociem strukturalnym, w tym podlegających głębokiej restrukturyzacji sektorowej.

Poprzez wspieranie działań podejmowanych w ramach programów regionalnych, realizowane są zarówno priorytety samorządów terytorialnych jak i cele polityki rządu wobec małych i średnich przedsiębiorstw.

Dokonanie wyboru działań i instrumentów wspierających przedsiębiorców, dostosowanych do priorytetów i specyfiki gospodarczej regionu, należy do kompetencji samorządu województwa. To samorzady określają skalę i strukturę interwencji kierowanej do przedsiębiorców w powiązaniu z innymi działaniami strukturalnymi i rozwojowymi podejmowanymi na terenie województwa.

Podstawowe działania wspierające przedsiębiorców, programowane i realizowane w województwach, współfinansowane środkami pomocy przedakcesyjnej, powinny obejmować instrumenty z następujących pakietów:

- doradztwo ogólne i specjalistyczne dla MSP w fazie rozwoju lub ustabilizowanego wzrostu, przygotowujące do działania i konkurowania na jednolitym rynku europejskim,
- doradztwo ogólne i specjalistyczne dla MSP eksportujących oraz doradztwo ogólne i szkolenia dla przedsiębiorców zamierzających rozpocząć działalność eksportową,
- doradztwo ogólne i specjalistyczne dla MSP prowadzących inwestycje związane z komputeryzacją firmy oraz wykorzystaniem Internetu w działalności gospodarczej,
- dotacje inwestycyjne na finansowanie części inwestycyjnej planów rozwoju, które powstaną w następstwie pomocy doradczej uzyskanej w ramach programu.

Indywidualne plany rozwoju firm, które zostaną opracowane w wyniku pomocy doradczej, powinny być wspierane dotacjami inwestycyjnymi.

Ponadto pomoc doradczo-szkoleniową oraz wsparcie finansowe powinny otrzymać inicjatywy dotyczące rozwoju sfery instytucjonalnej, pomagające tworzyć i rozwijać w regionie instytucje otoczenia biznesu takie jak: inkubatory przedsiębiorczości, centra

informacji gospodarczej, centra wspierania biznesu, centra obsługi inwestora, centra informacji i transferu technologii, parki technologiczne, a także budować instytucje finansowe wspierające inwestycje przedsiębiorców: fundusze poręczeniowe, fundusze pożyczkowe, fundusze wysokiego ryzyka itp.

Załącznik nr 5

Szacunek kosztów realizacji zadań zapisanych w „Kierunkach działań Rządu wobec małych i średnich przedsiębiorstw od 2003 do 2006 roku”

		w mln zł
Lp.	Zadania	2003
	Wspieranie przedsięwzięć rozwojowych małych i średnich przedsiębiorstw	B – 34,90 UE – 37,00
1.	3.1.1. <u>Ułatwianie przedsiębiorcom dostępu do wiedzy w zakresie prowadzenia firmy.</u>	B - 5,00
2.	3.1.2. <u>Ułatwianie przedsiębiorcom dostępu do specjalistycznej pomocy doradczej mającej na celu rozwój firmy.</u>	B – 23,70 UE - 27,00
3.	3.1.3. <u>Wsparcie finansowe przedsiębiorców w prowadzonych przez nich działaniach dostosowawczych, dywersyfikacyjnych i zmierzających do rozwijania nowych działalności</u>	B - 5,70 UE - 10,00
4.	3.1.4. <u>Przeprowadzenie kampanii informacyjnej o dostępnych instrumentach i zasadach korzystania z nich przez przedsiębiorców.</u>	B - 0,50
	Poprawa otoczenia prawnego małych i średnich przedsiębiorstw oraz rozwój postaw przedsiębiorczych w społeczeństwie	B – 5,00
5.	3.2.1. <u>Analiza otoczenia prawnego małych i średnich przedsiębiorstw w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej.</u>	B - 1,00

6.	3.2.2. <u>Kształtowanie postaw przedsiębiorczych.</u>	B - 4,00
	Rozwój otoczenia instytucjonalnego małych i średnich przedsiębiorstw	B – 149,20 UE – 10,00
7.	3.3.1. Wspieranie rozwoju instytucji świadczących przedsiębiorcom usługi doradcze, szkoleniowe i informacyjne.	B - 16,00
8.	3.3.2. Stworzenie jednolitego systemu funduszy pożyczkowych oraz poręczeniowych dla małych i średnich przedsiębiorstw.	B - 130,00 UE - 10,00
9.	3.3.3. Ustabilizowanie warunków działania oraz przygotowanie Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości do realizacji zadań finansowych z wykorzystaniem Funduszy Strukturalnych UE.	B - 0,70
10.	3.3.4. Wspomaganie organów jednostek samorządu terytorialnego w zakresie rozwoju infrastruktury wspierającej rozwój małych i średnich przedsiębiorstw.	B - 1,50
11.	3.3.5. Rozwój systemów informacji wspomagających działalność gospodarza poprzez Internet.	B - 1,00
	Wspieranie integracji firm i działalności na forum międzynarodowym	B –34,30 UE –10,00
12.	3.4.1. Upowszechnianie łączenia się przedsiębiorców prowadzących podobną działalność dla realizacji wspólnych celów gospodarczych i efektywniejszego konkurowania na rynku.	B - 1,00
13.	3.4.2. <u>Upowszechnianie tworzenia przez przedsiębiorców konsorcjów w celu spełnienia warunków umożliwiających wzięcie udziału w przetargach.</u>	B - 1,00

14.	3.4.3. Rozbudowa systemu kojarzenia partnerów oraz współpracy między przedsiębiorcami.	B - 0,30
15.	3.4.4. Promocja małych i średnich przedsiębiorstw oraz ich produktów.	B - 3 1,00 UE - 10,00
16.	3.4.5. Upowszechnianie polskich osiągnięć i doświadczeń za granicą.	B - 1,00
17.	Ogółem	B - 223,40 UE - 57,00

Wyjaśnienia skrótów:

B – środki budżetowe

UE – środki programu Phare

W tabeli zostały uwzględnione **środki budżetowe Ministerstwa Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej** zaplanowane w ustawie budżetowej na 2003 rok. Środki znajdują się w części 20 – Gospodarka, w rozdziale 15011 – Rozwój przedsiębiorczości w wysokości 52 720 tys. zł (z tego dotacja dla Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości – 50 820 tys. zł). Ponadto w części 83 – Rezerwy celowe na wspieranie przedsiębiorczości zaplanowano 40 000 tys. zł (na realizację programu „Kapitał dla przedsiębiorczych”).

Pozostałe resorty zaangażowane w realizację zadań zapisanych w tym dokumencie powinny zabezpieczyć środki w swoich budżetach.

Wielkość środków przeznaczonych w latach 2004-2006 na realizację działań wynikających z polityki wobec małych i średnich przedsiębiorstw zostanie określona w przygotowywanych obecnie sektorowych programach operacyjnych, w szczególności SPO Wzrost Konkurencyjności Gospodarki oraz SPO Rozwój Zasobów Ludzkich.

Szacuje się, że w realizację zadań zapisanych w tym dokumencie w latach 2004-2006 zostanie zaangażowanych od 2 do 2,5 mld zł ze środków Funduszy Strukturalnych, budżetu państwa oraz środków własnych przedsiębiorców.

Okolo 5% wszystkich wydatków, jakie zostaną poniesione w związku z realizacją tego programu, zostanie przeznaczona na budowę potencjału absorpcyjnego (instytucje oraz ich kadry) umożliwiającego sprawne i efektywne wydatkowanie środków z Funduszy Strukturalnych oraz pokrycie kosztów operacyjnych funkcjonowania systemu instytucjonalnego.